

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΔΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒ/ΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ
Τμήμα Κλιματικής Αλλαγής**

Ταχ. Δ/ση: Πατησίων 147
Ταχ. Κώδικας: Αθήνα 112 51
Πληροφορίες: Αρτ. Γρύλλια
Τηλέφωνο: 210 8665938
Email: a.gryllia@prv.ypeka.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Θέμα: Εφαρμογή του άρθρου 19 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου για μείωση εκπομπών από εγκαταστάσεις

- Σχετ.:** 1. Ο Εθνικός Κλιματικός Νόμος 4936/2022 (Α' 105) «για τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος»
2. Η Υπουργική Απόφαση ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/135261/2213 (Β' 6661) «Καθορισμός όρων εφαρμογής του άρθρου 19 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου (ν. 4936/2022)».

Οι όροι εφαρμογής του άρθρου 19 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου (4936/2022) και συγκεκριμένα το έτος βάσης και η μονάδα προϊόντος ή έργου για την ορθή αποτίμηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ανά είδος έργου και δραστηριότητας καθορίζονται στην σχετική (2) ΥΑ. Λοιπές διευκρινίσεις για τον τρόπο εφαρμογής του άρθρου 19 περιλαμβάνονται στον συνημμένο οδηγό εφαρμογής.

Η διαδικασία υποβολής της έκθεσης για να αποτυπωθεί ο τρόπος συμμόρφωσης με τον στόχο μείωσης των εκπομπών σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 19 περιγράφεται στο παράρτημα του οδηγού εφαρμογής.

Συν.: Οδηγός εφαρμογής

**Ο Γενικός Γραμματέας
Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων**

Πέτρος Βαρελίδης

Οδηγός εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 19 του Ν.4936/2022 (Εθνικός Κλιματικός Νόμος

Περιεχόμενα

Συντομογραφίες	3
1. Εισαγωγή	4
2. Νομικό πλαίσιο	6
2.1. Ο Εθνικός Κλιματικός Νόμος	6
2.2. Άρθρο 19: Μείωση εκπομπών από εγκαταστάσεις	10
2.3. Συσχέτιση με άλλες νομικές υποχρεώσεις	11
3. Υπόχρεες δραστηριότητες	15
3.1. Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19	15
3.2. Δραστηριότητες που εμπίπτουν στο ΣΕΔΕ (EUETS)	16
3.3. Πολλαπλές δραστηριότητες εντός μιας ΑΕΠΟ	18
3.4. Πολλαπλές ΑΕΠΟ σχετιζόμενες με μία δραστηριότητα	21
3.5. Αλλαγή φορέα δραστηριότητας	23
4. Υποχρεώσεις των φορέων δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του ΕΚΝ	25
4.1. Εισαγωγή	25
4.2. Έκθεση συμμόρφωσης για το στόχο μείωσης εκπομπών	28
4.3. Ετήσια έκθεση απογραφής	29
5. Στόχοι και σχέδια μείωσης εκπομπών	31
5.1. Στόχοι μείωσης εκπομπών	31
5.2. Αναγωγή στην κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου	32
5.3. ΑΕΠΟ με περισσότερες από μια επιμέρους δραστηριότητες	33
5.4. Σχέδια μείωσης εκπομπών	35
5.5. Πολλαπλές ΑΕΠΟ σχετιζόμενες με έναν φορέα	38
6. Διαδικασία επαλήθευσης	40
6.1. Η απαίτηση επαλήθευσης	40
6.2. Η διαδικασία της επαλήθευσης	40
6.3. Απαιτούμενα στοιχεία και δεδομένα προς επαλήθευση	42
Παράρτημα Ι	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
Μονάδες προϊόντος ή έργου για την αναγωγή των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του ΕΚΝ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

Συντομογραφίες

ΑΕΠΟ:	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων
ΔΗΣΜΕ:	Δημοτικό Σχέδιο Μείωσης Εκπομπών
ΔΙΠΑ:	Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΕΚΝ:	Εθνικός Κλιματικός Νόμος (Ν. 4936/2022, ΦΕΚ Α' 105)
ΕΣΠΚΑ:	Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
ΗΠΜ:	Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο
ΠεΣΠΚΑ:	Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
ΣΕΔΕ:	Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΦΕΚ Β' 4674/2024)

1. Εισαγωγή

1. Στόχος του Οδηγού είναι να βοηθήσει τους φορείς των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του ΕΚΝ και όποιον άλλο ενδιαφερόμενο να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που εισάγει ο νόμος. Ωστόσο, ο Οδηγός αυτός δεν αποτελεί νομικό κείμενο και δεν αντικαθιστά τον Εθνικό Κλιματικό Νόμο ή όποιο άλλο νομικό κείμενο της Ελλάδας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Στο **2ο κεφάλαιο** του Οδηγού δίνεται μια σύντομη παρουσίαση του Εθνικού Κλιματικού Νόμου, καθώς και της συσχέτισής του με άλλα νομικά κείμενα και υποχρεώσεις όπως για παράδειγμα η περιβαλλοντική αδειοδότηση και η εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών.
3. Στο **3ο κεφάλαιο** ελέγχεται αναλυτικά το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19 έτσι ώστε να προσδιοριστούν οι υπόχρεοι εφαρμογής του και να αναγνωριστούν ιδιαίτερες περιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν. Σημειώνεται ότι το πεδίο εφαρμογής ορίζεται με βάση το νομικό πλαίσιο της περιβαλλοντικής κατάταξης έργων και δραστηριοτήτων, ενώ γενικά υπόχρεος θεωρείται ο φορέας της δραστηριότητας που αναφέρεται στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).
4. Στο **4ο κεφάλαιο** εξετάζονται αναλυτικά οι υποχρεώσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή του άρθρου 19 και ιδιαίτερα οι υποχρεώσεις υποβολής έκθεσης συμμόρφωσης με το στόχο μείωσης των εκπομπών και ετήσιων εκθέσεων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο θα πρέπει να εξετάζεται παράλληλα με το template excel, που αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και αφορά τον αναλυτικό υπολογισμό των εκπομπών, καθώς και τον Οδηγό Χρήσης που το συνοδεύει.
5. Στο **5ο κεφάλαιο** του Οδηγού εξετάζεται αναλυτικά το θέμα του ορισμού του έτους βάσης και του υποχρεωτικού στόχου μείωσης των εκπομπών, καθώς και της μονάδας προϊόντος ή έργου για την αναγωγή των εκπομπών. Στο νόμο αναφέρεται ότι το έτος βάσης είναι το 2019 και ο υποχρεωτικός στόχος μείωσης των εκπομπών είναι 30% έως το 2030. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις, ιδιαίτερα για δραστηριότητες που λειτούργησαν μεταγενέστερα, για τις οποίες απαιτείται διαφοροποίηση. Στην Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/135261/2213 (Β' 6661) (άρθρο 2) αναφέρονται οι υποχρεώσεις για τις εγκαταστάσεις αυτές. Επίσης, οι

μονάδες προϊόντος ή έργου ανά ομάδα περιβαλλοντικής κατάταξης καθορίζονται στο άρθρο 3 της ανωτέρω ΥΑ.

6. Στο **6ο κεφάλαιο** του Οδηγού εξετάζεται η διαδικασία της επαλήθευσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Αναφέρονται περιληπτικά τα στάδια της διαδικασίας επαλήθευσης, που συνήθως ακολουθούνται από τους Φορείς Επαλήθευσης. Η διαδικασία της επαλήθευσης αφορά τον έλεγχο και την τεκμηρίωση των δεδομένων και των υπολογισμών που οδήγησαν στις εκπομπές της δραστηριότητας. Κρίσιμο σημείο αποτελεί η δημιουργία φακέλου τεκμηρίωσης, στον οποίο θα περιλαμβάνονται στοιχεία που τεκμηριώνουν όσα αναφέρονται στην έκθεση εκπομπών.

2. Νομικό πλαίσιο

2.1. Ο Εθνικός Κλιματικός Νόμος

7. Ο ν. 4936/2022 (Α'105), γνωστός ως **Εθνικός Κλιματικός Νόμος** (στο εξής ΕΚΝ) έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός πλαισίου για τη βελτίωση της προσαρμοστικής ικανότητας και της κλιματικής ανθεκτικότητας της χώρας και τη διασφάλιση της σταδιακής μετάβασης της χώρας στην κλιματική ουδετερότητα έως το έτος 2050, με τον πλέον περιβαλλοντικά βιώσιμο, κοινωνικά δίκαιο και οικονομικά αποδοτικό τρόπο.
8. Ο ΕΚΝ περιλαμβάνει πολιτικές και μέτρα για τον **μετριασμό της κλιματικής αλλαγής** με στόχο τη μείωση των εκπομπών και την αύξηση των απορροφήσεων, την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου στους επενδυτές και τους πολίτες, και την ομαλή μετάβαση της οικονομίας και της κοινωνίας στην κλιματική ουδετερότητα. Στον ΕΚΝ ορίζονται ως ενδιάμεσοι κλιματικοί στόχοι για τα έτη 2030 και 2040 η μείωση των καθαρών ανθρωπογενών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) και ογδόντα τοις εκατό (80%), αντίστοιχα, σε σύγκριση με τα επίπεδα του έτους 1990, λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ).
9. Περιληπτικά, ο ΕΚΝ προβλέπει την εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) και των Περιφερειακών Σχεδίων για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ). Με τον ΕΚΝ θεσπίζονται επίσης πενταετείς τομεακοί προϋπολογισμοί άνθρακα για σημαντικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας.
10. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ΕΚΝ απαγορεύεται η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από στερεά ορυκτά καύσιμα από την 31η Δεκεμβρίου 2028. Επιπλέον, προωθείται η σταδιακή αντικατάσταση του υφιστάμενου στόλου των οχημάτων από οχήματα μηδενικών ρύπων. Ειδικά χρονοδιαγράμματα προβλέπονται για τα ΤΑΞΙ και τα εταιρικά οχήματα ιδιωτικής χρήσης. Από την 1η Ιανουαρίου 2030 ή εφόσον προβλέπεται διαφορετική ημερομηνία, από την ημερομηνία αναφοράς που προβλέπεται στο ενωσιακό δίκαιο, προβλέπεται ότι νέα επιβατικά και ελαφρά επαγγελματικά οχήματα που ταξινομούνται είναι μόνο οχήματα μηδενικών εκπομπών.
11. Ο ΕΚΝ προβλέπει μέτρα για την μείωση των εκπομπών από τα κτίρια. Στις αιτήσεις έκδοσης οικοδομικών αδειών ανέγερσης νέων ειδικών κτιρίων ή προσθηκών σε υφιστάμενα ειδικά κτίρια με κάλυψη μεγαλύτερη των πεντακοσίων τετραγωνικών μέτρων, προβλέπεται η υποχρέωση να τοποθετούν συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από

- φωτοβολταϊκά ή θερμικά ηλιακά συστήματα σε ποσοστό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) τουλάχιστον της κάλυψης. Ως ειδικά κτίρια είναι εκείνα των οποίων η κύρια χρήση σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% της συνολικής επιφάνειας δόμησής τους δεν είναι η κατοικία.
12. **Ο ΕΚΝ τροποποιεί τα περιεχόμενα των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.** Ήδη, έχει εκδοθεί το ΦΕΚ Β'7322/2024, το οποίο τροποποιεί τα περιεχόμενα των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 18 του ΕΚΝ.
 13. **Ο ΕΚΝ εισάγει την υποχρέωση ετήσιας παρακολούθησης και αναφοράς των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αλλά και υποχρεωτικούς στόχους μείωσης.** Η υποχρέωση αυτή αφορά τους Δήμους, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να εκπονούν Δημοτικά Σχέδια Μείωσης Εκπομπών (ΔηΣΜΕ) από το Μάρτιο του 2023, καθώς και να επιτύχουν μείωση των εκπομπών τους κατά 30% μέχρι το 2030, σε σχέση με τις εκπομπές που είχαν το 2019. Αντίστοιχη υποχρέωση αφορά πολλά έργα και δραστηριότητες που εμπίπτουν κατηγορία Α' του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α' 209) και συγκεκριμένα εκείνα που εμπίπτουν στις κατηγορίες των περιβαλλοντικών υποδομών, των τουριστικών εγκαταστάσεων και έργων αστικής ανάπτυξης, των κτηνοπτηνοτροφικών μονάδων και υδατοκαλλιεργειών και των μεταποιητικών βιομηχανικών μονάδων. Υποχρέωση παρακολούθησης και αναφοράς των εκπομπών τους αλλά όχι και υποχρεωτικό στόχο μείωσης έχουν από το Οκτώβριο του 2023 και νομικά πρόσωπα που εμπίπτουν σε εμβληματικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, όπως οι εισηγμένες επιχειρήσεις, οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές και επενδυτικές εταιρείες, οι πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και τηλεπικοινωνιών, οι μεγάλες αλυσίδες λιανεμπορίου, οι μεγάλες εταιρείες εφοδιαστικής, κ.λπ.
 14. Με το άρθρο 21 ο ΕΚΝ θεσπίζει αναπτυξιακό θεσμικό πλαίσιο για τα ελληνικά νησιά με στόχο την ολοκληρωμένη μετάβασή τους στην κλιματική ουδετερότητα, την άρση της ενεργειακής και κοινωνικοοικονομικής απομόνωσης, την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, την ορθολογική και αειφόρο διαχείριση των πόρων, την προώθηση της καινοτομίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την ενίσχυση της εξυπηρέτησης στον τομέα των μεταφορών και την προώθηση του τουριστικού τομέα και της γαλαζίας οικονομίας.
 15. Οι οικονομικοί πόροι για την υποστήριξη των δράσεων που συμβάλλουν στην επίτευξη των κλιματικών στόχων μετριασμού και προσαρμογής που καθιερώνονται με τον ΕΚΝ, προέρχονται από πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, πόρους για την απανθρακοποίηση των νησιών που αναφέρονται στο ΦΕΚ 3763Β/2017, καθώς και από ενωσιακούς και

λοιπούς εθνικούς πόρους. Επίσης, για την επίτευξη των κλιματικών στόχων του ΕΚΝ μπορούν να αξιοποιούνται τα δημόσια έσοδα από πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εφαρμογής του ΣΕΔΕ.

16. Ο ΕΚΝ προβλέπει και οικονομικά κίνητρα για δραστηριότητες με σημαντική συμβολή στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Συγκεκριμένα, προβλέπεται αλλαγή των συντελεστών απόσβεσης για επενδύσεις που συμβάλλουν στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (τροποποίηση του άρθρου 24 του Ν.4172/2013).
17. Η Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας (Δ/νη ΚΑΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε συνεργασία με το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και τον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) θα καταρτίζει ετήσια έκθεση προόδου σε θέματα μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Η έκθεση αυτή θα περιλαμβάνει πληροφορίες όπως:
 - Τα εθνικά στοιχεία εκπομπών και απορροφήσεων αερίων του θερμοκηπίου, συνολικά και ανά τομέα
 - Αποτίμηση της ετήσιας προόδου ανά τομέα της οικονομίας σε σχέση με την επίτευξη των αντίστοιχων τομεακών προϋπολογισμών άνθρακα, καθώς και προβλέψεις για τις εκπομπές ως το πέρας της ισχύος του πενταετούς συνολικού προϋπολογισμού άνθρακα
 - Ανάλυση για την εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου και των απαιτήσεων που προκύπτουν από αυτό σχετικά με την εφαρμογή του ΣΕΔΕ
 - Χρήση των εσόδων από τους πόρους που αναφέρονται στο άρθρο 23 του ΕΚΝ
 - Περιγραφή των δράσεων σε σχέση με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ανά τομέα και εκτίμηση του ύψους των απαιτούμενων επενδύσεων για μετριασμό και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή καθώς και πιθανές εναλλακτικές προτάσεις για την άσκηση της κλιματικής πολιτικής
 - Δράσεις οικονομικής και τεχνολογικής στήριξης προς αναπτυσσόμενες χώρες με βάση τις δεσμεύσεις της χώρας
 - Τις εθνικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από το σύνολο της κατανάλωσης ενέργειας ανά κάτοικο και ανά μονάδα Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, καθώς και δείκτες, π.χ. κλαδικούς δείκτες εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, όπως βιομηχανία, αγροτικός τομέας, ανά μονάδα Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας.

18. Σύμφωνα με τον ΕΚΝ, συστήνονται τρία νέα όργανα:

- Εθνικό Παρατηρητήριο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Συστήνεται στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με στόχο την υποστήριξη της εθνικής πολιτικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και ειδικότερα την ανάπτυξη και διαχείριση ενιαίας εθνικής βάσης κλιματικών δεδομένων, η οποία θα είναι ηλεκτρονική και δημόσια προσβάσιμη και θα επικαιροποιείται συνεχώς, ώστε να παρέχει αξιόπιστες προγνώσεις και άλλες σχετικές κλιματικές υπηρεσίες.
- Εθνικό Συμβούλιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Συστήνεται στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με στόχο να αποτελεί το κεντρικό γνωμοδοτικό όργανο του κράτους για τον συντονισμό, την παρακολούθηση, την υιοθέτηση και αξιολόγηση των δράσεων πολιτικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Επιστημονική Επιτροπή Κλιματικής Αλλαγής. Συστήνεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με αρμοδιότητες (α) την εισήγηση για τη διαμόρφωση πολιτικών αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, (β) την επιστημονική τεκμηρίωση, (γ) τη γνωμοδότηση για κάθε θέμα σχετικό με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, (δ) την προώθηση λύσεων απέναντι στην κλιματική αλλαγή που βασίζονται στη φύση και οι οποίες συνυπολογίζουν την ανάγκη διατήρησης της βιοποικιλότητας και της ακεραιότητας των φυσικών οικοσυστημάτων, (ε) τον συντονισμό ετήσιας διαβούλευσης με φορείς, εκπροσώπους των παραγωγικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών γύρω από ζητήματα κλιματικής πολιτικής, (στ) την υποβολή στην Κυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Ουδετερότητα προτάσεων για την ανάγκη πιθανής αναπροσαρμογής της κλιματικής πολιτικής, (ζ) τη γνωμοδότηση για τους πενταετείς προϋπολογισμούς άνθρακα.

Επιπλέον δημιουργείται διαδικτυακός τόπος κλιματικού διαλόγου από τον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ).

19. Τέλος, με το άρθρο 33 του ΕΚΝ προβλέπεται η **έκδοση εξουσιοδοτικών διατάξεων** για μια σειρά από θέματα όπως οι προδιαγραφές εκπόνησης της Εθνικής Στρατηγικής, των Περιφερειακών Σχεδίων για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και των Δημοτικών Σχεδίων Μείωσης Εκπομπών, , τους κανόνες υπολογισμού της αντιστάθμισης που επιτυγχάνεται μέσω φυτεύσεων, δασώσεων και αναδασώσεων, άλλους εναλλακτικούς τρόπους αντιστάθμισης, την υιοθέτηση υποχρεωτικών στόχων μείωσης των εκπομπών για τους υπόχρεους του άρθρου 20, κ.λπ. Για τον καθορισμό κατάλληλης μονάδας προϊόντος ή έργου για την ορθή αποτίμηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ανά είδος έργου ή

δραστηριότητας σε συνδυασμό με τη διαφοροποίηση των στόχων μείωσης των εκπομπών ανά είδος έργου η δραστηριότητα έχει εκδοθεί η ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/13526/2213 (Β' 6661).

2.2. Άρθρο 19: Μείωση εκπομπών από εγκαταστάσεις

20. Ο ΕΚΝ περιλαμβάνει αρκετά σημεία που αφορούν άμεσα τις περιβαλλοντικά αδειοδοτούμενες δραστηριότητες. Ωστόσο, τα δύο άρθρα αυτού που αφορούν αποκλειστικά αυτές είναι τα εξής:

- **άρθρο 18** (Ενδυνάμωση της διάστασης της κλιματικής αλλαγής στην περιβαλλοντική αδειοδότηση – Τροποποίηση Παραρτήματος II του ν.4014/2011 και

- **άρθρο 19** (Μείωση εκπομπών από εγκαταστάσεις)

21. Σε εφαρμογή του **άρθρου 18** του ΕΚΝ έχει εκδοθεί η σχετική Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 7322/2024¹), με την οποία ενσωματώνονται εντός των αναλυτικών προδιαγραφών των περιβαλλοντικών μελετών οι απαιτήσεις που αφορούν τα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής.

22. Το **άρθρο 19** του ΕΚΝ που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος Οδηγού, περιλαμβάνει μια σειρά νέων υποχρεώσεων για τις υπόχρεες δραστηριότητες. Αυτές οι υποχρεώσεις είναι το θέμα του παρόντος Οδηγού εφαρμογής. Συνοπτικά, ο φορέας κάθε δραστηριότητας που εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ έχει τις εξής υποχρεώσεις:

- Να ετοιμάσει μια **έκθεση συμμόρφωσης** με το στόχο μείωσης των εκπομπών. Στην έκθεση αυτή θα πρέπει να αποτυπώνονται:
 - Το έτος βάσης των υπολογισμών: 2019 ή μεταγενέστερο εφόσον μια δραστηριότητα δεν λειτουργούσε το 2019
 - Ο υποχρεωτικός στόχος μείωσης των εκπομπών για τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις είναι 30% τουλάχιστον έως το 2030 σε σχέση με το έτος 2019.
 - Η κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου στην οποία ανάγονται οι εκπομπές της δραστηριότητας
 - Το σύστημα παρακολούθησης των εκπομπών
 - Οι εκπομπές (συνολικές και ανηγμένες στην κατάλληλη μονάδα) του έτους βάσης
 - Ποσοτικοποιημένος ο στόχος μείωσης των ανηγμένων εκπομπών

¹ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/143898/9866 (ΦΕΚ Β' 7322¹/31-12-2024) Τροποποίηση των περιεχομένων των μελετών περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α του ν. 4014/2011 για την ευθυγράμμιση με το άρθρο 18 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου (ν. 4936/2022)

- Σχέδιο για την επίτευξη της μείωσης.
- Να επαληθεύσει το έτος βάσης και τις εκπομπές με τη βοήθεια Φορέα Επαλήθευσης.
 - Να καταθέσει την έκθεση συμμόρφωσης και την έκθεση επαλήθευσης στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο ως **τροποποίηση** της ΑΕΠΟ σύμφωνα με τις οδηγίες που αναφέρονται στο παράρτημα του οδηγού.
 - Να παρακολουθεί τις άμεσες εκπομπές κατηγορίας/πεδίου 1 και τις έμμεσες εκπομπές κατηγορίας/πεδίου 2. **Να ετοιμάζει έκθεση εκπομπών ετησίως**, να την επαληθεύει με τη βοήθεια Φορέα Επαλήθευσης και να την καταθέτει επαληθευμένη έως την 31^η Οκτωβρίου εκάστου έτους.
 - **Να μειώσει τις άμεσες εκπομπές** κατηγορίας/πεδίου 1 **και τις έμμεσες εκπομπές** κατηγορίας/πεδίου 2 σύμφωνα τον υποχρεωτικό στόχο μείωσης έως το 2030.
23. Επισημαίνεται ότι εφόσον σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 19 η έκθεση συμμόρφωσης υπέχει θέση φακέλου τροποποίησης ΑΕΠΟ δεν απαιτείται να εφαρμόζεται η Απόφαση ² στην οποία εξειδικεύονται τα περιεχόμενα των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Οι υποχρεώσεις αυτές αναλύονται διεξοδικά στα επόμενα κεφάλαια του Οδηγού.

2.3. Συσχέτιση με άλλες νομικές υποχρεώσεις

24. Υπάρχει σημαντική συσχέτιση μεταξύ των άρθρων 16, 19 και 20 του ΕΚΝ. Καταρχήν, και τα τρία άρθρα περιγράφουν αντίστοιχες υποχρεώσεις αναφοράς εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για διαφορετικούς υπόχρεους, επιπλέον το άρθρο 16 περιλαμβάνει αντίστοιχο υποχρεωτικό στόχο μείωσης των εκπομπών (30%) για την ίδια περίοδο (2019 - 2030).
25. Το **άρθρο 16 αφορά τα Δημοτικά Σχέδια Μείωσης Εκπομπών** (ΔηΣΜΕ). Στην παρ.1 του άρθρου 16 αναφέρεται ότι:

Το ΔηΣΜΕ ... περιλαμβάνει απογραφή και στόχους μείωσης εκπομπών για τα κτίρια, τον εξοπλισμό και τις υποδομές που καταναλώνουν ενέργεια, που χρησιμοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από αυτούς, ενώ δύναται να συμπεριλαμβάνει και απορροφήσεις.

Επομένως, **στις αναφερόμενες εκπομπές του ΔηΣΜΕ ενδέχεται να περιλαμβάνονται εκπομπές από δραστηριότητες που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του ΕΚΝ**, όπως για παράδειγμα εγκαταστάσεις επεξεργασίας

² Απόφαση Αριθμ. οικ. 170225 (ΦΕΚ 135Β/27-01-2014) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει

αστικών λυμάτων, εγκαταστάσεις διαχείρισης στερεών αποβλήτων και μεγάλες αθλητικές εγκαταστάσεις. Σε τέτοιες περιπτώσεις ισχύουν τα εξής:

- Στις αναφορές του ΔηΣΜΕ (εκπομπές, στόχοι μείωσης) περιλαμβάνονται και οι εκπομπές των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 και παράλληλα
- Για κάθε δραστηριότητα που εμπίπτει στο άρθρο 19 θα πρέπει να εφαρμόζονται χωριστά από το ΔηΣΜΕ οι υποχρεώσεις αναφορών, επαληθεύσεων και επίτευξης στόχων μείωσης εκπομπών.
- Στην περίπτωση που οι δραστηριότητες είναι ομοειδείς (π.χ. δύο εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων), τότε ο στόχος μπορεί να επιτυγχάνεται αθροιστικά, όπως αναφέρει η παρ. 4 του άρθρου 19.

26. Το **άρθρο 20** του ΕΚΝ αφορά σημαντικές επιχειρήσεις της χώρας. Συγκεκριμένα, στην παρ. 2 του άρθρου δίνεται ο κατάλογος των υπόχρεων:

1. Ανώνυμες εταιρείες με μετοχές ή άλλες κινητές αξίες εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά στην Ελλάδα,
2. Πιστωτικά ιδρύματα της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4261/2014 (Α' 107),
3. Ασφαλιστικές επιχειρήσεις της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4364/2016 (Α' 13),
4. Επιχειρήσεις επενδύσεων της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 (Α' 14),
5. Επιχειρήσεις σταθερής και κινητής τηλεφωνίας,
6. Εταιρείες ύδρευσης και αποχέτευσης,
7. Εταιρείες ταχυμεταφορών,
8. Επιχειρήσεις παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου,
9. Αλυσίδες καταστημάτων λιανεμπορίου, οι οποίες απασχολούν πάνω από πεντακόσιους (500) εργαζόμενους,
10. Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εφοδιαστικής, της περ. δ' του άρθρου 1 του ν. 4302/2014 (Α' 225) και
11. Αστικές εταιρείες παροχής συγκοινωνιακού έργου.

27. Σε πολλές από τις παραπάνω κατηγορίες περιλαμβάνονται επιχειρήσεις που διαθέτουν μία ή περισσότερες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο άρθρο 19. Για παράδειγμα, εισηγμένες επιχειρήσεις ενδέχεται να διαθέτουν βιομηχανικές εγκαταστάσεις, επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης ενδέχεται να διαθέτουν εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων, επιχειρήσεις παροχής ηλεκτρικής

ενέργειας και φυσικού αερίου ενδέχεται να διαθέτουν μονάδες ηλεκτροπαραγωγής και αλυσίδες καταστημάτων λιανεμπορίου ενδέχεται να διαθέτουν δραστηριότητες όπως υπεραγορές και εμπορικά κέντρα που κατατάσσονται ως Α1 ή Α2 στο πλαίσιο της 6^{ης} Ομάδας (τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής). Σε αυτές τις περιπτώσεις, ισχύουν τα εξής:

- Στις αναφορές ανθρακικού αποτυπώματος των υποχρεων στο άρθρο 20 του ΕΚΝ πρέπει να περιλαμβάνονται και τα ανθρακικά αποτυπώματα των επιμέρους δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19. Δηλαδή στην ετήσια έκθεση ανθρακικού αποτυπώματος που ετοιμάζει ο υπόχρεος του άρθρου 20 και καταθέτει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΟΦΥΠΕΚΑ πρέπει να περιλαμβάνονται και οι εκπομπές από τις δραστηριότητες του άρθρου 19.
- Παράλληλα, για κάθε δραστηριότητα του υποχρεου που εμπίπτει στο άρθρο 19 θα πρέπει να εφαρμόζονται οι υποχρεώσεις αναφορών, επαληθεύσεων και επίτευξης στόχων μείωσης εκπομπών που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο άρθρο. Δηλαδή θα πρέπει να υποβληθεί έκθεση συμμόρφωσης με τον στόχο μείωσης και στη συνέχεια έκθεση σχετικά με τις εκπομπές του προηγούμενου έτους για κάθε δραστηριότητα που εμπίπτει στο άρθρο 19, λαμβάνοντας υπόψη ότι:
 - ο Στην περίπτωση που οι δραστηριότητες είναι ομοειδείς (π.χ. πολλαπλές μονάδες σκυροδέματος που κατατάσσονται ως Α2), τότε ο στόχος μπορεί να επιτυγχάνεται αθροιστικά για το σύνολο των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19, όπως αναφέρει η παρ. 4.

28. Η έκθεση συμμόρφωσης υποβάλλεται στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή, προκειμένου να αποτυπωθεί ο τρόπος συμμόρφωσης με τον στόχο μείωσης των εκπομπών. Η έκθεση υπέχει θέση φακέλου τροποποίησης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) της παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 4014/2011 (Α' 209). Η μείωση των εκπομπών συνιστά **μη ουσιώδη τροποποίηση** της υποπερ. αα' της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 και για την τροποποίηση της ΑΕΠΟ, εφόσον απαιτείται, εφαρμόζεται η προβλεπόμενη στην ανωτέρω υποπερίπτωση διαδικασία. Στο συγκεκριμένο σημείο του ν. 4014 αναφέρεται ότι:

«Σε κάθε περίπτωση, μη ουσιώδεις θεωρούνται (i) τροποποιήσεις που έχουν θετικό αντίκτυπο και μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως ενδεικτικά: η αλλαγή σε καύσιμο με λιγότερες εκπομπές αέριων ρύπων ή διοξειδίου του άνθρακα, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, η λήψη πρόσθετων μέτρων αντιρρύπανσης, η μείωση της χρήσης πρώτων

υλών και η αλλαγή της διαχείρισης των αποβλήτων σε μέθοδο που βρίσκεται υψηλότερα στην ιεράρχηση των αποβλήτων, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4819/2021 (Α' 129), καθώς και (ii) οι τροποποιήσεις οι οποίες ως αυτοτελές έργο δεν υπάγονται στην κατηγορία Α', χωρίς ωστόσο να έχουν σαν αποτέλεσμα την αλλαγή της κατηγορίας ή υποκατηγορίας κατάταξης του συνολικού έργου.»

29. Στις περιπτώσεις που η επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών επιτυγχάνεται με διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1α, ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στην οικεία διάταξη του ν. 4014/2011.
30. Η έκθεση συμμόρφωσης συνδέεται άμεσα με το νομικό πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης δεδομένου ότι αφενός υποβάλλεται μέσω του ΗΠΜ και αφετέρου υπέχει θέση φακέλου τροποποίησης της ΑΕΠΟ. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του άρθρου 18 του ΕΚΝ και του ΦΕΚ Β' 7322/2024, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου της δραστηριότητας απαιτείται πλέον να αναφέρονται τόσο στις ΜΠΕ, όσο και στις περιβαλλοντικές μελέτες που εκπονούνται στο πλαίσιο ανανέωσης ή τροποποίησης των περιβαλλοντικών όρων ενός έργου/ δραστηριότητας.
31. Στις περιπτώσεις που ένας φορέας διαθέτει περισσότερες από μια, ομοειδείς μεταξύ τους εγκαταστάσεις, τότε σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 19 για την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών δύναται να υπολογίζεται το άθροισμα των εκπομπών των ομοειδών εγκαταστάσεων αυτών. Στο άθροισμα αυτό δύναται να συμπεριλαμβάνονται και οι εκπομπές τυχόν σταθερών εγκαταστάσεων του φορέα που υπάγονται στο **Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ)**. Επομένως, **η επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών σχετίζεται με την εφαρμογή του ΣΕΔΕ** όπως περιγράφεται στο σχετικό ευρωπαϊκό και ελληνικό νομικό πλαίσιο και ιδιαίτερα στο ΦΕΚ Β' 4674/2024.

3. Υπόχρεες δραστηριότητες

3.1. Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19

32. Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 19 αναφέρεται το πεδίο εφαρμογής αυτού. Συγκεκριμένα αναφέρεται:

Τα έργα και οι δραστηριότητες κατηγορίας Α' του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α' 209), που κατατάσσονται στις ακόλουθες ομάδες και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ), σύμφωνα με το άρθρο 2 της υπ' αρ. 181478/965/26.9.2017 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υποδομών και Μεταφορών και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 3763), υποχρεούνται σε μείωση εκπομπών κατά τριάντα τοις εκατό (30%) τουλάχιστον, έως το 2030 σε σχέση με το έτος 2019, με αναγωγή στην κατάλληλη μονάδα προϊόντος και έργου, ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας:

α) 4η Ομάδα της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27.7.2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 2471) - συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών, β) 6η Ομάδα της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ. αριθμ. 37674/27.7.2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 2471) - τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής,

γ) 7η Ομάδα της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ. αριθμ. 37674/27.7.2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 2471) - πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις,

δ) 8η Ομάδα της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ. αριθμ.37674/27.7.2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 2471) - υδατοκαλλιέργειες,

ε) 9η Ομάδα της υπό στοιχεία 92108/1045/Φ.15/4.9.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 3833) - βιομηχανικές δραστηριότητες και συναφείς εγκαταστάσεις.

33. Επομένως, ο φορέας³ ενός έργου ή μιας δραστηριότητας⁴ πρέπει να ελέγξει αν αυτό εμπίπτει στο άρθρο 19 ελέγχοντας τον τρόπο που

³ Στο εξής, ως φορέας ενός έργου ή μιας δραστηριότητας θα νοείται το πρόσωπο που αναφέρεται στο «θέμα» της ΑΕΠΟ, σύμφωνα με το σημείο 1.3 του Παραρτήματος Α του ΦΕΚ Β'2703/2012 (Προδιαγραφές περιεχομένου Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων

κατατάσσεται περιβαλλοντικά. Συγκεκριμένα **για να εμπίπτει ένα έργο / μια δραστηριότητα θα πρέπει:**

1. **να κατατάσσεται στην κατηγορία Α** (Α1 ή Α2), όπως αυτή αναφέρεται στο άρθρο 1 του Ν. 4014/2011 (Α 209) και
 2. **να περιλαμβάνεται σε μια από τις ομάδες:** 4 (συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών), 6 (τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης, κτιριακού τομέα, αθλητισμού και αναψυχής), 7 (πηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις), 8 (υδατοκαλλιέργειες) του ΦΕΚ Β 2471/2016⁵ ή στην ομάδα 9 (βιομηχανικές δραστηριότητες και συναφείς εγκαταστάσεις) του ΦΕΚ Β 3833/2020 και
 3. **Να μην εμπίπτει στο ΣΕΔΕ (EUETS).**
34. Δεν εμπίπτουν στο άρθρο 19 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου όσες δραστηριότητες κατατάσσονται στην Β κατηγορία του άρθρου 1 του Ν. 4014/2011 (Α' 209), καθώς και όσες δραστηριότητες κατατάσσονται στην κατηγορία Α αλλά δεν εμπίπτουν στις ομάδες 4, 6, 7, 8 και 9 των Υπουργικών Αποφάσεων που εξειδικεύουν την περιβαλλοντική κατάταξη ή εξαιρούνται επειδή εμπίπτουν στο ΣΕΔΕ (βλέπε επόμενη παράγραφο).
35. Στην περίπτωση που μια δραστηριότητα ενέπιπτε στο άρθρο 19 σύμφωνα με την ΑΕΠΟ που είχε το 2019 ή και μεταγενέστερα αλλά στη συνέχεια τροποποιήθηκε με τέτοιο τρόπο ώστε πλέον να κατατάσσεται στην κατηγορία Β (και να διαθέτει πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις – ΠΠΔ – και όχι ΑΕΠΟ), τότε αυτή η δραστηριότητα θεωρείται ότι δεν εμπίπτει πλέον στο άρθρο 19.
36. Στην περίπτωση που μια δραστηριότητα ενέπιπτε στην κατηγορία Β σύμφωνα με τις ΠΠΔ που είχε το 2019 ή και μεταγενέστερα αλλά στη συνέχεια τροποποιήθηκε με τέτοιο τρόπο ώστε πλέον να κατατάσσεται στην κατηγορία Α, δηλαδή να διαθέτει ΑΕΠΟ, τότε αυτή η δραστηριότητα θεωρείται ότι εμπίπτει στο άρθρο 19 και ως έτος βάσης πρέπει να χρησιμοποιήσει το 2019.

3.2. Δραστηριότητες που εμπίπτουν στο ΣΕΔΕ (EUETS)

37. Σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 19 του νόμου στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου εμπίπτουν οι δραστηριότητες που:

«...δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ), σύμφωνα με το άρθρο 2 της υπ'»

(Α.Ε.Π.Ο.) για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α' της υπ' αριθμ. 1958/13-1-2012 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 21), όπως ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 7 του Ν. 4014/2011 (Α' 209))

⁴ Στο εξής θα αναφέρεται μόνο ο όρος «δραστηριότητας» και θα εννοείται και ο όρος «έργο» όπου αυτό απαιτείται

⁵ Όπως έχει τροποποιηθεί και κωδικοποιηθεί από την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/2022 (Β' 841)

αρ. 181478/965/26.9.2017 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υποδομών και Μεταφορών και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 3763)»

38. Το αναφερόμενο ΦΕΚ Β' 3763 έχει αντικατασταθεί από την Απόφαση Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/86227/2245 (ΦΕΚ Β' 4674/2024⁶). Το νέο ΦΕΚ έχει επεκτείνει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ. Στην αρχική του μορφή, το ΣΕΔΕ που εφαρμοζόταν με το ΦΕΚ Β' 3763/2017 αφορούσε έναν αριθμό βιομηχανικών εγκαταστάσεων και αεροπορικών εταιρειών. Το νέο ΦΕΚ Β' 4674/2024 που το αντικατέστησε αφορά τις εγκαταστάσεις που συμμετείχαν ήδη στο ΣΕΔΕ και επίσης περιλαμβάνει και νομικά πρόσωπα που διαχειρίζονται καύσιμα και συγκεκριμένα, νομικά πρόσωπα που έχουν λάβει άδειες εκπομπής ως «ρυθμιζόμενες οντότητες». Τα πρόσωπα αυτά ενδέχεται να είναι φορείς δραστηριοτήτων που κατατάσσονται ως Α1 ή Α2 και διαθέτουν ΑΕΠΟ. Αυτές οι δραστηριότητες συνήθως διαχειρίζονται υγρά και αέρια καύσιμα (π.χ. αποθήκες πετρελαιοειδών, αποθήκες και εγκαταστάσεις εμφιάλωσης υγραερίων).
39. **Δεδομένου ότι η παράγραφος 1 του άρθρου 19 του ΕΚΝ κάνει αναφορά συνολικά στο ΣΕΔΕ, θεωρείται ότι το σύνολο των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του ΦΕΚ Β' 4674/2024, καθώς και οι εγκαταστάσεις που ανήκουν σε πρόσωπα που ασκούν τις δραστηριότητες του Παραρτήματος ΙΙΙ του ΦΕΚ Β' 4674/2024 εξαιρούνται από την εφαρμογή του άρθρου 19 του ΕΚΝ.** Σημειώνεται ότι εξαιρούνται μόνο εκείνες οι εγκαταστάσεις που συνδέονται **άμεσα και αποκλειστικά** με την αποθήκευση, την επεξεργασία και τη διακίνηση των καυσίμων που αφορούν το Παράρτημα ΙΙΙ του ΦΕΚ Β' 4674/2024 και όχι το σύνολο όλων των πιθανών εγκαταστάσεων που ενδεχομένως ανήκουν σε μια ρυθμιζόμενη οντότητα. Δηλαδή αν ένα πρόσωπο αποτελεί ρυθμιζόμενη οντότητα και διαθέτει εγκαταστάσεις που δεν σχετίζονται

⁶ Αντικατάσταση της υπ'αρ. 181478/965/2017 (Β' 3763) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης - Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Υποδομών και Μεταφορών - Κατάρτιση: α) της υπ'αρ. 6517/425/2019 (Β' 390) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης - Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Υποδομών και Μεταφορών και β) της υπ'αρ. 105040/2297/14.11.2019 (Β' 4315) κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων-Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Υποδομών και Μεταφορών - Ενσωμάτωση: α) της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 2023 "για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ όσον αφορά τη συμβολή των αεροπορικών μεταφορών στον στόχο της Ένωσης για μείωση των εκπομπών στο σύνολο της οικονομίας και για την κατάλληλη εφαρμογή ενός παγκόσμιου αγορακεντρικού μέτρου" (L 130/115) και β) της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/959 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 2023 "για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Ένωσης" (L 130/134).

αποκλειστικά με τις ροές καυσίμων για τις οποίες έχει αδειοδοτηθεί στο ΣΕΔΕ, τότε αυτές οι εγκαταστάσεις δεν ανήκουν στην εξεταζόμενη εξαίρεση και θα πρέπει να ελέγχεται αν εμπίπτουν στο άρθρο 19 σύμφωνα με τα γενικά κριτήρια που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο. Τέτοιες εγκαταστάσεις διαχειρίζονται ροές καυσίμων, των οποίων έτσι κι αλλιώς ελέγχονται οι εκπομπές ενώ οι ίδιες οι εγκαταστάσεις έχουν αμελητέες εκπομπές, κυρίως έμμεσες από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.

40. Εγκαταστάσεις που έχουν εξαιρεθεί από το ΣΕΔΕ λόγω εφαρμογής των άρθρων 27 και 27α της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ, συνεχίζουν να υπόκεινται στην υποχρέωση παρακολούθησης, αναφοράς και επαλήθευσης των εκπομπών τους βάσει του ΣΕΔΕ, επομένως οι εγκαταστάσεις αυτές εξαιρούνται από το άρθρο 19 του ΕΚΝ.

3.3. Πολλαπλές δραστηριότητες εντός μιας ΑΕΠΟ

41. Οι προδιαγραφές των περιεχομένων των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) καθορίζονται στο ΦΕΚ Β'2703/2012. Σύμφωνα με το Παράρτημα Α του συγκεκριμένου ΦΕΚ, στην περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας πρέπει να αναφέρεται «η ομάδα, υποκατηγορία και το είδος στην οποία κατατάσσεται το έργο ή η δραστηριότητα» βάσει της νομοθεσίας. Επιπλέον, «εφόσον το έργο ή η δραστηριότητα συνίσταται από επιμέρους δραστηριότητες, θα πρέπει να αναφέρονται η/οι ομάδα/ες, η/οι κατηγορία/ες, η/οι υποκατηγορία/ες και είδος/η των κυριότερων επιμέρους έργων ή/και δραστηριοτήτων.»
42. **Μια δραστηριότητα εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ εφόσον η κύρια επιμέρους δραστηριότητα κατατάσσεται σε ομάδα που εμπίπτει στο άρθρο 19** σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω. Ως κύρια επιμέρους δραστηριότητα ορίζεται αυτή που αναφέρεται ως κύρια δραστηριότητα στην ΑΕΠΟ.
43. **Μια δραστηριότητα εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ εφόσον η κύρια επιμέρους δραστηριότητα εμπίπτει**, ανεξάρτητα από το αν εμπίπτουν ή όχι οι υπόλοιπες αναφερόμενες στην ΑΕΠΟ επιμέρους δραστηριότητες και ανεξάρτητα από το ποσοστό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που εν δυνάμει μπορούν να αποδοθούν σε καθεμία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στη λίστα της ΑΕΠΟ.
44. **Μια δραστηριότητα δεν εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ εφόσον η κύρια επιμέρους δραστηριότητα δεν εμπίπτει**, ανεξάρτητα από το αν εμπίπτουν ή όχι οι υπόλοιπες αναφερόμενες επιμέρους δραστηριότητες και ανεξάρτητα από το ποσοστό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που εν δυνάμει μπορούν να αποδοθούν σε καθεμία από αυτές.

45. Στην περίπτωση που μια δραστηριότητα εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ και στην ΑΕΠΟ περιλαμβάνονται περισσότερες από μια επιμέρους δραστηριότητες, **η αναφορά των εκπομπών αφορά το σύνολο των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην ΑΕΠΟ**, ανεξάρτητα από το αν αυτές εμπίπτουν ή όχι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19 του ΕΚΝ.
46. Στην περίπτωση εκπομπών από επιμέρους δραστηριότητες για τη λειτουργία των οποίων υπεύθυνα είναι διαφορετικά πρόσωπα, **το πρόσωπο που αναφέρεται ως φορέας στην ΑΕΠΟ είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή του άρθρου 19** μόνο ως προς τις εκπομπές που αναφέρονται ως άμεσες εκπομπές πεδίου/κατηγορίας 1 και έμμεσες εκπομπές πεδίου/κατηγορίας 2 του φορέα της ΑΕΠΟ.

Παράδειγμα: Δραστηριότητα που εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ

Μια εγκατάσταση αφορά την παραγωγή αλεύρων και παράλληλα διαθέτει λιμενική εγκατάσταση φορτοεκφόρτωσης πρώτων υλών και προϊόντων. Η εγκατάσταση διαθέτει ΑΕΠΟ με δύο επιμέρους δραστηριότητες. Από αυτές, η επιμέρους δραστηριότητα που αναφέρεται στην παραγωγή αλεύρων (9^η Ομάδα, Α/Α 20) θεωρείται ως η κύρια. Η δεύτερη επιμέρους δραστηριότητα αφορά μια λιμενική εγκατάσταση που δέχεται πλοία με συνολικό μήκος σχεδιασμού μικρότερο από 150 μέτρα ($L < 150$ m), η οποία εμπίπτει στην 3^η Ομάδα (λιμενικά έργα, Α/Α 2).

Συνολικά η δραστηριότητα εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ. Στον υπολογισμό των εκπομπών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εκπομπές που αφορούν το σύνολο των επιμέρους δραστηριοτήτων και δεν ζητείται ο επιμερισμός τους στις επιμέρους δραστηριότητες που αναφέρονται στην ΑΕΠΟ. Δηλαδή, πρέπει να αναφέρονται συνολικά τόσο οι εκπομπές που αφορούν την μεταποιητική δραστηριότητα, όσο και οι εκπομπές που αφορούν τη λιμενική εγκατάσταση.

Παράδειγμα: Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ)

Το σύνολο των εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων με διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων σε επιφανειακό υδάτινο αποδέκτη ή την θάλασσα κατατάσσονται στην κατηγορία Α (α/α 19 της 4^{ης} Ομάδας – Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών του ΦΕΚ 841Β/2022). Επομένως, οι εγκαταστάσεις αυτές εμπίπτουν στο άρθρο 19 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου.

Στην περίπτωση που στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων μιας ΕΕΛ περιλαμβάνονται και ένα ή περισσότερα αντλιοστάσια που βρίσκονται

εκτός του οικοπέδου της ΕΕΛ, τότε οι εκπομπές αυτών επίσης περιλαμβάνονται στον υπολογισμό των εκπομπών βάσει του άρθρου 19, δεδομένου ότι σε αυτό δεν γίνεται αναφορά σε διαχωρισμό των ΑΕΠΟ σε επιμέρους δραστηριότητες.

Παράδειγμα: Δραστηριότητα που δεν εμπίπτει στο άρθρο 19 του ΕΚΝ

Μια εγκατάσταση αφορά την εξόρυξη αδρανών υλικών και επομένως κατατάσσεται στην 5^η Ομάδα (εξορυκτικές και συναφείς δραστηριότητες, Α/Α 4). Ωστόσο, εντός του χώρου της εγκατάστασης περιλαμβάνεται επίσης μονάδα επεξεργασίας ΑΕΚΚ (απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων) με ισχύ μεγαλύτερη από 200 KW, η οποία κατατάσσεται στην 4^η Ομάδα (συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών Α/Α 16).

Σε αυτή την περίπτωση κύρια δραστηριότητα είναι η εξόρυξη αδρανών, η οποία δεν εντάσσεται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 19. Επομένως συνολικά η δραστηριότητα δεν εμπίπτει στο άρθρο 19 και δεν απαιτείται να εκπονηθεί φάκελος συμμόρφωσης.

3.4. Πολλαπλές ΑΕΠΟ σχετιζόμενες με μία δραστηριότητα

47. Σε κάποιες περιπτώσεις είναι πιθανό μια δραστηριότητα που τεχνικά και γεωγραφικά μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο να διαθέτει περισσότερες από μια ΑΕΠΟ για επιμέρους δραστηριότητες. Μάλιστα, σε κάποιες περιπτώσεις ενδέχεται κάθε ΑΕΠΟ να κατονομάζει διαφορετικό φορέα της συγκεκριμένης δραστηριότητας που αφορά. Σε τέτοιες περιπτώσεις, **ο έλεγχος του πεδίου εφαρμογής αφορά κάθε ΑΕΠΟ χωριστά** και όχι το σύνολο της δραστηριότητας. Το άρθρο 19 εφαρμόζεται για κάθε δραστηριότητα χωριστά και υπεύθυνος είναι ο φορέας κάθε δραστηριότητας, όπως αυτός αναφέρεται σε κάθε ΑΕΠΟ.
48. Επισημαίνεται ότι εφόσον περισσότερες από μια ΑΕΠΟ αφορούν τον ίδιο φορέα και ομοειδείς δραστηριότητες, τότε μπορεί να εφαρμοστεί η παρ. 4 του άρθρου και να υπολογίζεται το άθροισμα των εκπομπών από όλες τις ομοειδείς δραστηριότητες για την επίτευξη του στόχου μείωσης. Ως ομοειδείς δραστηριότητες θεωρούνται όσες κωδικοποιούνται με τον ίδιο τριψήφιο NACE κωδικό. Όπου αναφέρονται περισσότεροι από ένας κωδικοί, πρέπει να ελέγχεται εκείνος που αφορά την κύρια δραστηριότητα, όπως αυτή ορίζεται στην παράγραφο 3.3.
49. Επιπλέον, ως ομοειδείς εγκαταστάσεις θεωρούνται όλες εκείνες που αφορούν συνολικά τη διαχείριση αστικών στερεών αποβλήτων, ανεξάρτητα από την εργασία διαχείρισης. Για παράδειγμα, όλες οι εγκαταστάσεις ενός ΦΟΔΣΑ μπορούν να θεωρηθούν ομοειδείς, ανεξάρτητα από τον κωδικό NACE ή το είδος της διεργασίας διαχείρισης που πραγματοποιείται σε κάθε δραστηριότητα.

Παράδειγμα: Ταξινόμηση ομοειδών εγκαταστάσεων

Μια εταιρεία διαθέτει τρεις εγκαταστάσεις τροφίμων που ταξινομούνται ως 10.1 σύμφωνα με την κωδικοποίηση NACE⁷. Ωστόσο η μία εγκατάσταση ταξινομείται ως 10.11 (επεξεργασία και συντήρηση κρέατος) ενώ οι δύο άλλες εγκαταστάσεις ταξινομούνται ως 10.13 (παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών).

Σε αυτή την περίπτωση και οι τρεις εγκαταστάσεις θεωρούνται ομοειδείς.

⁷ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2017/2119 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 22ας Νοεμβρίου 2017 σχετικά με την κατάρτιση του «καταλόγου Prodcom» για τα βιομηχανικά προϊόντα, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3924/91 του Συμβουλίου όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει

Παράδειγμα: Ολοκληρωμένη Εγκατάσταση Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ)

Στο πλαίσιο λειτουργίας μιας ΟΕΔΑ έχουν εκδοθεί τρεις διαφορετικές ΑΕΠΟ. Από αυτές, η μία αφορά ένα Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), η δεύτερη αφορά τη λειτουργία μονάδας ηλεκτροπαραγωγής με χρήση του βιοαερίου που συλλέγεται στο ΧΥΤΥ και η τρίτη αφορά όλα τα υπόλοιπα έργα της ΟΕΔΑ, συμπεριλαμβανομένου του χώρου υγιεινής ταφής υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ).

Σε μια τέτοια περίπτωση, ο φορέας που αναφέρεται σε κάθε ΑΕΠΟ, δηλαδή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αναφέρεται στο «Θέμα» της ΑΕΠΟ έχει την ευθύνη για την εφαρμογή του άρθρου 19 του ΕΚΝ στα όρια της ΑΕΠΟ.

Στην περίπτωση που ο ίδιος φορέας αναφέρεται και στις τρεις ΑΕΠΟ, τότε ο φορέας αυτός έχει την υποχρέωση να ετοιμάσει μια έκθεση συμμόρφωσης για **κάθε** ΑΕΠΟ αλλά παράλληλα μπορεί να εφαρμοστεί η παράγραφος 4 του άρθρου 19 του ΕΚΝ, δηλαδή να θεωρηθεί ότι οι τρεις ΑΕΠΟ αφορούν ομοειδείς εγκαταστάσεις και να υπολογιστεί η **επίτευξη του στόχου στο άθροισμα των εκπομπών** των τριών εγκαταστάσεων.

Στην περίπτωση που ο ίδιος φορέας αναφέρεται στις ΑΕΠΟ του ΧΥΤΥ και του ΚΔΑΥ, ενώ ένας άλλος φορέας αναφέρεται στην ΑΕΠΟ της μονάδας ηλεκτροπαραγωγής, τότε πρέπει πάλι να ετοιμαστούν τρεις εκθέσεις συμμόρφωσης, μία για κάθε εγκατάσταση (ΑΕΠΟ). Ο φορέας που διαχειρίζεται το ΧΥΤΥ και το ΚΔΑΥ έχει τη δυνατότητα να κάνει χρήση της παρ. 4 του άρθρου 19 και να υπολογίσει την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών στο άθροισμα των εκπομπών των δύο εγκαταστάσεων. Ο φορέας που διαχειρίζεται τη μονάδα ηλεκτροπαραγωγής από βιοαέριο θα πρέπει να επιτύχει το στόχο μείωσης στη δική του εγκατάσταση, η οποία δεν μπορεί να αθροιστεί με τις άλλες δύο δεδομένου ότι έχουν διαφορετικό φορέα.

3.5. Αλλαγή φορέα δραστηριότητας

50. Κάθε ΑΕΠΟ αφορά μία κύρια δραστηριότητα για την οποία αναφέρεται επίσης στην ΑΕΠΟ ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο ορίζεται ως ο φορέας της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Η ΑΕΠΟ αφορά την εφαρμογή περιβαλλοντικών όρων και, επομένως, ακολουθεί τη δραστηριότητα για την οποία έχει εκδοθεί, ανεξάρτητα αν αλλάξει το πρόσωπο που ορίζεται ως φορέας. Στην περίπτωση που ο φορέας αλλάξει λόγω μεταβίβασης της ιδιοκτησίας ή εξαιτίας άλλου λόγου, τότε η υποχρέωση εφαρμογής της ΑΕΠΟ μεταβιβάζεται αντίστοιχα.
51. Σε κάθε περίπτωση, **υπόχρεος για την εφαρμογή του άρθρου 19 του ΕΚΝ είναι ο φορέας της δραστηριότητας κατά τη χρονική στιγμή κάθε υποχρέωσης**, π.χ. κατά τη χρονική στιγμή που απαιτείται να κατατεθεί η αρχική έκθεση συμμόρφωσης ή η έκθεση σχετικά με τις εκπομπές του προηγούμενου έτους.
52. Ο φορέας της δραστηριότητας έχει την ευθύνη ακόμη και αν απέκτησε τον έλεγχο της δραστηριότητας μετά το έτος, το οποίο ορίζεται ως έτος βάσης για τον υπολογισμό των εκπομπών και του ποσοτικού στόχου μείωσης. Σημειώνεται ότι το φυσικό αντικείμενο των ΑΕΠΟ είναι η ίδια η δραστηριότητα, στην οποία αναφέρονται και όχι ο φορέας, ο οποίος μπορεί να αλλάζει.
53. Στην περίπτωση που κατά το έτος 2019 η εγκατάσταση ήταν κλειστή ή υπολειτουργούσε (δεν είχε καθόλου ή είχε ελάχιστη παραγωγική δραστηριότητα, πολύ χαμηλότερη από τη δυναμικότητά της), τότε ο φορέας που την απέκτησε μπορεί να θεωρήσει ως έτος βάσης το πρώτο πλήρες έτος μετά την μεταβίβαση της δραστηριότητας στην κυριότητά του.
54. Στην περίπτωση που υπάρχουν κενά δεδομένων (data gap) για κάποια στοιχεία του έτους βάσης ή άλλου έτους για το οποίο πρέπει να υπολογιστούν οι εκπομπές, ο φορέας της δραστηριότητας έχει την υποχρέωση να αναζητήσει τα στοιχεία από τις πηγές (π.χ. επανέκδοση λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας από τον πάροχο) και να συνεννοηθεί σχετικά με τον Φορέα Επαλήθευσης για άλλους πιθανούς τρόπους που είναι αποδεκτοί για την κάλυψη των κενών αυτών.
55. Σε περίπτωση που η ευθύνη εφαρμογής της ΑΕΠΟ και γενικότερα της λειτουργίας μιας δραστηριότητας έχει μεταβιβαστεί από τον φορέα σε ένα άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που δρα ως φορέας λειτουργίας ή/και υπεργολάβος, την ευθύνη απέναντι στο νόμο συνεχίζει να την έχει ο φορέας της δραστηριότητας που αναφέρεται στην ΑΕΠΟ και είναι ευθύνη του φορέα που αναφέρεται στην ΑΕΠΟ και του φορέα λειτουργίας, στον οποίο έχει μεταφερθεί η ευθύνη λειτουργίας της

δραστηριότητας να αποφασίσουν πώς θα γίνει η διαχείριση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή του ΕΚΝ.

Παράδειγμα: Διαχείριση εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων

Μια ΔΕΥΑ αναφέρεται ως φορέας της δραστηριότητας στην ΑΕΠΟ μιας εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ). Ωστόσο, η ΔΕΥΑ έχει παραχωρήσει την ευθύνη λειτουργίας της ΕΕΛ σε άλλο πρόσωπο βάσει γραπτής συμφωνίας.

Υπεύθυνος απέναντι στο νόμο για την εφαρμογή του άρθρου 19 του ΕΚΝ είναι η ΔΕΥΑ, δεδομένου ότι αυτή αναφέρεται στην ΑΕΠΟ της δραστηριότητας.

Αντίστοιχες περιπτώσεις συναντώνται και στις υποδομές διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων όπου ένας ΦΟΔΣΑ ενδέχεται να έχει αναθέσει σε υπεργολάβο την ευθύνη λειτουργίας μιας υποδομής.

4. Υποχρεώσεις των φορέων δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του ΕΚΝ

4.1. Εισαγωγή

56. Οι φορείς των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του ΕΚΝ αναλαμβάνουν μια σειρά υποχρεώσεων, που σχετίζονται με την παρακολούθηση, τον υπολογισμό, την επαλήθευση, την αναφορά και την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Χρονικά, η πρώτη υποχρέωση αφορά την κατάθεση **έκθεσης αποτύπωσης του τρόπου συμμόρφωσης με το στόχο μείωσης των εκπομπών**. Η κατάθεση πρέπει να γίνει έως την 1^η Ιανουαρίου 2026 στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ) σύμφωνα με το παράρτημα του οδηγού. Στη συνέχεια, από το 2026 και εφεξής ετησίως θα πρέπει να υποβάλλεται **έκθεση εκπομπών** σχετικά με τις εκπομπές της δραστηριότητας κατά το προηγούμενο έτος. Η έκθεση υποβάλλεται έως την 31^η Οκτωβρίου εκάστου έτους στην αδειοδοτούσα περιβαλλοντική αρχή κάθε δραστηριότητας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Ο.Φ.Υ.ΠΕΚ.Α. **Στην ετήσια έκθεση εκπομπών του 2030 που θα υποβληθεί έως την 31^η Οκτωβρίου 2031, θα γίνει ο τελικός απολογισμός για το αν επιτεύχθηκε ο στόχος μείωσης των εκπομπών.**
57. Όλες οι εκθέσεις εκπομπών, δηλαδή τόσο η έκθεση εκπομπών του έτους βάσης που περιλαμβάνεται στην έκθεση συμμόρφωσης, όσο και οι επόμενες ετήσιες εκθέσεις εκπομπών θα πρέπει να είναι **ελεγμένες (επαληθευμένες) από Φορέα Επαλήθευσης**, δηλαδή φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πληροί τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 19:
- Είναι επίσημα αναγνωρισμένο σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.01.2/56790/ΔΠΠ1828/31.05.2016 κοινή απόφαση του Υπουργού και Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (Β'1897, διόρθωση σφάλματος Β'2387)⁸
 - Πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις επάρκειας που προβλέπονται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 600/2012⁹ της Επιτροπής
58. Η αδειοδοτούσα αρχή εξαρτάται από την κατάταξη κάθε δραστηριότητας:

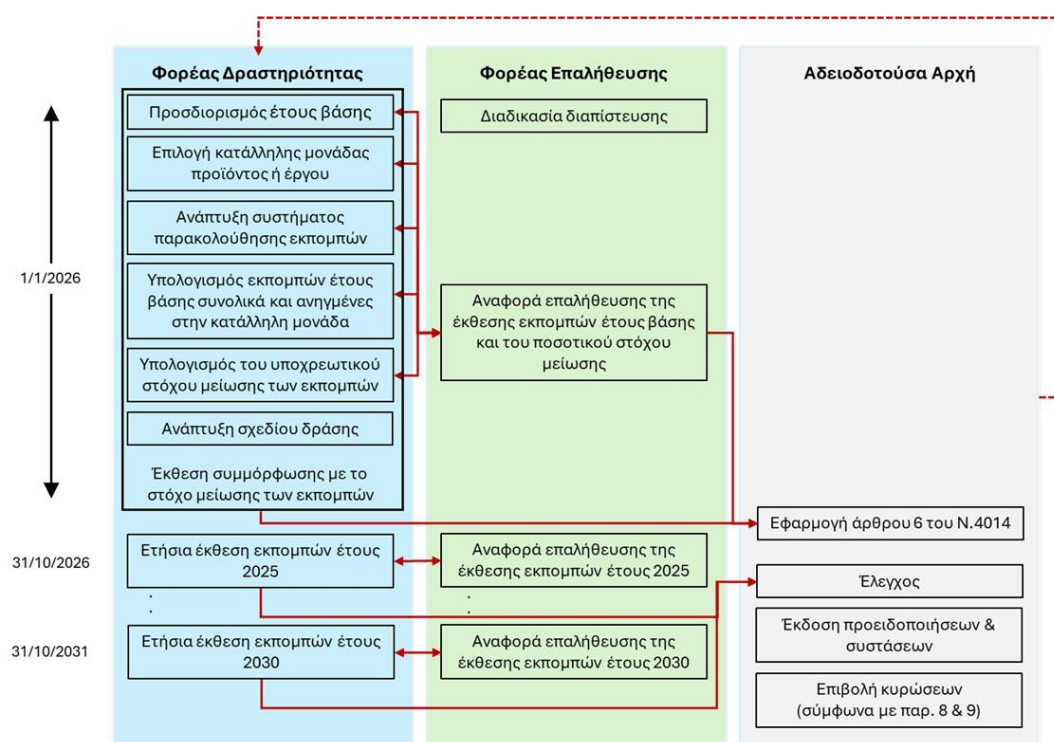
⁸ Σημειώνεται ότι το κριτήριο αυτό αναφέρεται μεν στο νόμο αλλά δεν απαιτείται πλέον ως προϋπόθεση από το Υπουργείο Ανάπτυξης

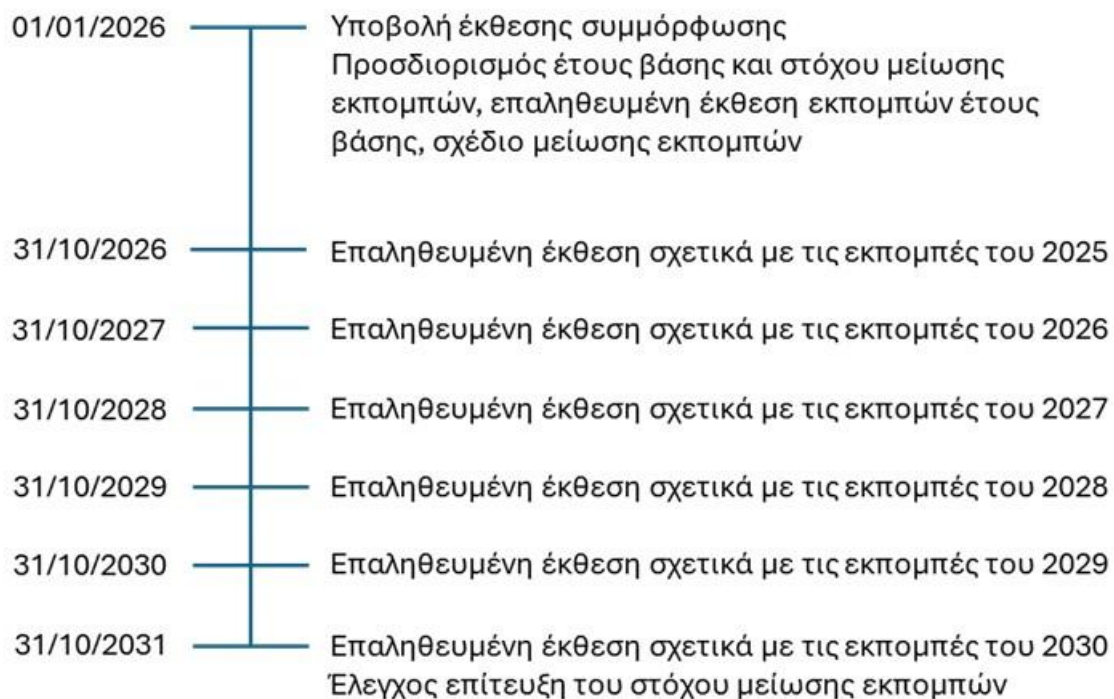
⁹ Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός (ΕΕ) 600/2012 έχει αντικατασταθεί από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2067/2018

- Για τις δραστηριότητες που κατατάσσονται ως Α1, αδειοδοτούσα αρχή είναι Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Για τις δραστηριότητες που κατατάσσονται ως Α2, αδειοδοτούσα αρχή είναι η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Κάθε αδειοδοτούσα αρχή λαμβάνει τις εκθέσεις συμμόρφωσης των υποχρεων μέσω του ΗΠΜ.

59. Όσον αφορά τις εκθέσεις συμμόρφωσης, αυτές θα αντιμετωπιστούν με βάση την παρ. 6 του άρθρου 11 του νόμου 4014/2011 (ΦΕΚ Α'209). Σημειώνεται ότι το συγκεκριμένο σημείο του νόμου έχει τροποποιηθεί από το άρθρο 4 του νόμου 4685/2020 (ΦΕΚ Α'92).
60. Όσον αφορά τις ετήσιες εκθέσεις εκπομπών, η αδειοδοτούσα αρχή **έχει τη δυνατότητα να εκδίδει προειδοποιήσεις ή να απευθύνει συστάσεις** σε φορείς δραστηριοτήτων αν από τις εκθέσεις διαπιστώνεται ότι είναι πιθανή η μη επίτευξη του στόχου μείωσης.
61. Επιπλέον, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 19, επιβάλλεται **πρόστιμο** για την καθυστέρηση υποβολής των ετήσιων εκθέσεων, ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 9 επιβάλλεται πρόστιμο για τη μη επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών. Στις επόμενες Εικόνες αποτυπώνεται διαγραμματικά η διαδικασία για την εφαρμογή του άρθρου 19 και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής.

Εικόνα 4.1: Διάγραμμα εφαρμογής του άρθρου 19 του ΕΚΝ**Εικόνα 4.2:** Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του άρθρου 19

4.2. Έκθεση συμμόρφωσης για το στόχο μείωσης εκπομπών

62. Η αρχική υποχρέωση κάθε φορέα δραστηριότητας που είναι υπόχρεος στο άρθρο 19 του ΕΚΝ είναι να ετοιμάσει, και να καταθέσει στο ΗΠΜ μια έκθεση συμμόρφωσης για το στόχο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η έκθεση εκπομπών και ο ποσοτικός στόχος μείωσης θα πρέπει να είναι επαληθευμένα από Φορέα Επαλήθευσης. Σημειώνεται ότι η έκθεση αυτή δεν θεωρείται μελέτη περιβάλλοντος και, επομένως, δεν εφαρμόζεται το ΦΕΚ Β' 135/2014¹⁰ που καθορίζει τα περιεχόμενα των μελετών περιβάλλοντος.
63. Η έκθεση συμμόρφωσης περιλαμβάνει τα εξής επιμέρους στοιχεία:
- Πρέπει να προσδιοριστεί το **έτος βάσης** για τον υπολογισμό των εκπομπών. Σύμφωνα με τον ΕΚΝ, το τυπικό έτος βάσης είναι το 2019. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις που το έτος βάσης ενδέχεται να είναι μεταγενέστερο και πρέπει να προσδιοριστεί. Περισσότερες λεπτομέρειες δίνονται στο 5^ο κεφάλαιο αυτού του Οδηγού.
 - Πρέπει να επιλεγεί η **κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου** έτσι ώστε να αναχθούν οι εκπομπές και να δημιουργηθεί ένας δείκτης που θα κάνει ευκολότερη και δικαιότερη την προσπάθεια επίτευξης του στόχου μείωσης. Γενικά, η μονάδα αυτή σχετίζεται με την περιβαλλοντική κατάταξη κάθε δραστηριότητας. Αναλυτικά στοιχεία αναφέρονται στην ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/135261/2213 (Β' 6661).
 - Πρέπει να αναπτυχθεί ένα **σύστημα παρακολούθησης των εκπομπών**. Στο άρθρο 19 του ΕΚΝ δεν αναφέρεται κάποιο συγκεκριμένο σύστημα παρακολούθησης. Ωστόσο, κατ' αναλογία με τα άρθρα 16 και 20, το σύστημα αυτό μπορεί να είναι σύμφωνα με ένα από τα διεθνή πρότυπα ISO 14064-1:2018 ή GHG protocol, τα οποία θεωρούνται ισοδύναμα. Η παρακολούθηση αφορά τις εκπομπές κατηγορίας/πεδίου 1 (άμεσες εκπομπές) και 2 (έμμεσες εκπομπές από την αγορά ενέργειας).
 - Με βάση το σύστημα παρακολούθησης πρέπει να υπολογιστούν οι **εκπομπές για το έτος βάσης**, είτε αυτό είναι το 2019 είτε κάποιο μεταγενέστερο. Οι εκπομπές πρέπει να υπολογιστούν τόσο συνολικά ως τόνοι ισοδύναμου διοξειδίου του άνθρακα, όσο και ως ανηγμένες ποσότητες σε κατάλληλη μονάδα προϊόντος και έργου (π.χ. τόνοι

¹⁰ Αριθμ. οικ. 170225/27-01-2014 (ΦΕΚ Β135) Εξειδίκευση των περιεχομένων των φακέλων περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α' της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με αρ. 1958/2012 (Β' 21) όπως ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4014/2011 (Α' 209), καθώς και κάθε άλλης σχετικής λεπτομέρειας.

ισοδύναμου διοξειδίου του άνθρακα ανά τόνο παραγόμενων προϊόντων). Προτείνεται ο υπολογισμός των εκπομπών να γίνει με το template excel, που είναι δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο έχει ελεγχθεί ως προς τη λειτουργία του και τα αποτελέσματα των υπολογισμών. Στον Οδηγό Χρήσης που συνοδεύει το template excel δίνονται αναλυτικές κατευθύνσεις για τον τρόπο υπολογισμού των εκπομπών και οι αλγόριθμοι υπολογισμού που περιλαμβάνονται σε αυτό. Επισημαίνεται ότι κάθε υπόχρεος πρέπει να ελέγχει ότι χρησιμοποιεί την τελευταία διαθέσιμη έκδοση του template.

- Για το στόχο μείωσης των εκπομπών στο νόμο αναφέρεται η γενική περίπτωση κατά την οποία ως έτος βάσης θεωρείται το 2019 για τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις και ως έτος επίτευξης του στόχου θεωρείται το 2030.

64. Το τελευταίο στάδιο για την ολοκλήρωση της έκθεσης συμμόρφωσης είναι η ανάπτυξη ενός **σχεδίου δράσης** για την επίτευξη του υποχρεωτικού στόχου μείωσης των εκπομπών. Δεν αναφέρονται τα περιεχόμενα ή οι προδιαγραφές για το σχέδιο αυτό. Ωστόσο, η βασική απαίτηση είναι ότι θα πρέπει, εφόσον απαιτείται, να περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις για την επίτευξη του στόχου. Οι δράσεις θα πρέπει να δίνονται με συνοπτικό τρόπο και να περιλαμβάνουν πληροφορίες όπως τη μείωση που αναμένεται να επιτευχθεί με κάθε δράση και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Σημειώνεται ότι οι δράσεις ενδέχεται να απαιτούν την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων ή την υιοθέτηση τεχνικών και τεχνολογιών που ενδεχομένως απαιτούν τροποποίηση της υφιστάμενης ΑΕΠΟ.

4.3. Ετήσια έκθεση απογραφής

65. **Οι φορείς δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του ΕΚΝ έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις εκπομπών σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 19 από το 2026 και εφεξής.** Συγκεκριμένα, έως την 31^η Οκτωβρίου 2026 οι ετήσιες εκθέσεις εκπομπών για το ημερολογιακό έτος 2025 επαληθευμένες πρέπει να υποβληθούν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα που λειτουργεί ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. Σημειώνεται ότι **δεν απαιτούνται εκθέσεις εκπομπών για τα έτη που ενδεχομένως παρεμβάλλονται μεταξύ του έτους βάσης και του 2025.** Η πρώτη ετήσια έκθεση αφορά το ημερολογιακό έτος 2025 και στη συνέχεια έως την 31^η Οκτωβρίου εκάστου έτους θα πρέπει να υποβάλλεται επαληθευμένη η ετήσια έκθεση εκπομπών του προηγούμενου έτους. Έτσι, για παράδειγμα, έως την 31^η Οκτωβρίου 2027 θα πρέπει να υποβληθεί η ετήσια έκθεση εκπομπών του ημερολογιακού έτους 2026.

66. Σημειώνεται ότι κάθε ετήσια έκθεση αφορά ένα ημερολογιακό έτος (1/1 – 31/12). Αν ένας φορέας δραστηριότητας έχει την υποχρέωση να ετοιμάζει οικονομικές καταστάσεις ή άλλες εκθέσεις σε **διαφορετικά χρονικά διαστήματα** ή με διαφορετικό ορισμό του έτους, τότε αυτό δεν επηρεάζει την ετήσια έκθεση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η οποία σε κάθε περίπτωση πρέπει να αφορά ένα ημερολογιακό έτος. Αν μια δραστηριότητα είναι εποχική, η έκθεση εκπομπών δεν επηρεάζεται από αυτό. Δηλαδή και στις περιπτώσεις εποχικής λειτουργίας, οι ετήσιες εκθέσεις εκπομπών αφορούν το σύνολο του ημερολογιακού έτους.
67. Οι ετήσιες εκθέσεις εκπομπών πρέπει να είναι επαληθευμένες από Φορέα Επαλήθευσης. Εξαιρούνται οι εγκαταστάσεις των οποίων οι εκπομπές προέρχονται αποκλειστικά μόνο από κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το άρθρο 4 της ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/135261/2213 (Β' 6661). Ο Φορέας της δραστηριότητας είναι υπεύθυνος για την επιλογή Φορέα Επαλήθευσης και να ελέγξει ότι πληροί τα κριτήρια του νόμου για να λειτουργεί ως Φορέας Επαλήθευσης.
68. Οι εκθέσεις συμμόρφωσης θα πρέπει να υποβάλλονται στο ΗΠΜ. Οι ετήσιες εκθέσεις εκπομπών σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 19 θα υποβάλλονται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα που λειτουργεί ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να υποβάλλονται τα εξής:
- Το συμπληρωμένο template excel με τους υπολογισμούς των εκπομπών
 - Το template excel σε μορφή pdf
 - Η έκθεση επαλήθευσης του Φορέα Επαλήθευσης όπου απαιτείται.
69. Επιπλέον πληροφορίες που π.χ. σχετίζονται με την πορεία υλοποίησης του σχεδίου δράσης ή αλλαγές στο σχέδιο δράσης λόγω νέων δεδομένων, που έχουν προκύψει είναι δυνατό να δίνονται εφόσον ο φορέας της δραστηριότητας ή ο Φορέας Επαλήθευσης θεωρήσουν ότι είναι αναγκαίες για να γίνει κατανοητό το πλαίσιο των εκπομπών της δραστηριότητας και η δυνατότητα επίτευξης του στόχου μείωσης των εκπομπών.

5. Στόχοι και σχέδια μείωσης εκπομπών

5.1. Στόχοι μείωσης εκπομπών

70. Σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 19, οι δραστηριότητες που εμπίπτουν σε αυτό «υποχρεούνται σε μείωση εκπομπών κατά τριάντα τοις εκατό (30%) τουλάχιστον, έως το 2030 σε σχέση με το έτος 2019, με αναγωγή στην κατάλληλη μονάδα προϊόντος και έργου, ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας». Επομένως, **το 2019 αποτελεί το έτος βάσης για τους υπολογισμούς του ΕΚΝ για δραστηριότητες που είχαν ξεκινήσει την λειτουργία τους πριν την 1/1/2019.**
71. Ως χρόνος έναρξης της λειτουργίας μιας δραστηριότητας θεωρείται η έκδοση της σχετικής άδειας που επιτρέπει τη λειτουργία της. Στις περισσότερες περιπτώσεις η άδεια αυτή είναι η έγκριση λειτουργίας ή η γνωστοποίηση λειτουργίας, όπου αυτή προβλέπεται. Μια δραστηριότητα θεωρείται **υφιστάμενη** εφόσον διαθέτει έγκριση ή γνωστοποίηση λειτουργίας με ημερομηνία έκδοσης προγενέστερη της 1/1/2019.
72. Κάθε δραστηριότητα που απέκτησε για πρώτη φορά έγκριση / γνωστοποίηση λειτουργίας μετά την 31/12/2018 θεωρείται **νεοεισερχόμενη** για το άρθρο 19 του ΕΚΝ. Το έτος βάσης των νεοεισερχόμενων δραστηριοτήτων θεωρείται ότι είναι το πρώτο πλήρες ημερολογιακό έτος μετά την έκδοση της έγκρισης ή της γνωστοποίησης λειτουργίας. Έτσι για παράδειγμα, αν για μια δραστηριότητα έχει εκδοθεί έγκριση / γνωστοποίηση λειτουργίας την 15/1/2019, τότε ως έτος βάσης αυτής θεωρείται το πρώτο πλήρες ημερολογιακό έτος μετά την έκδοση της άδειας, δηλαδή το 2020.

5.2. Αναγωγή στην κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου

73. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 του ΕΚΝ, οι εκπομπές μιας δραστηριότητας πρέπει να ανάγονται στην **κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου**. Γενικά, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μιας δραστηριότητας εξαρτώνται από την παραγωγικότητα της δραστηριότητας αυτής, η οποία με τη σειρά της εξαρτάται από τη δυναμικότητά της και την ετήσια παραγωγή της (capacity utilization rate). Στην περίπτωση που η παραγωγικότητα μιας δραστηριότητας μεταβληθεί από έτος σε έτος ή ακόμη στην περίπτωση που μια δραστηριότητα τροποποιήσει την ΑΕΠΟ της και μεταβάλλει τη δυναμικότητά της, τότε οι απόλυτες συνολικές εκπομπές της δραστηριότητας θα μεταβληθούν. Έτσι δεν θα είναι εύκολη η σύγκριση των εκπομπών μεταξύ δύο ετών, καθώς οι εκπομπές αυτές θα αφορούν διαφορετική λειτουργία της ίδιας δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό ο ΕΚΝ απαιτεί την χρήση μιας κατάλληλης μονάδας προϊόντος ή έργου στην οποία θα ανάγονται οι απόλυτες εκπομπές για την παραγωγή ενός **δείκτη ανηγμένων εκπομπών**. Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται κατάλληλοι δείκτες αναφοράς (**benchmarks**) τόσο για την σύγκριση των εκπομπών μιας δραστηριότητας σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, όσο και για τη σύγκριση των δραστηριοτήτων ενός παραγωγικού κλάδου.
74. Οι μονάδες προϊόντος ή έργου θα πρέπει να επιλέγονται έτσι ώστε να σχετίζονται με την περιβαλλοντική κατάταξη κάθε τύπου δραστηριότητας, να σχετίζονται με τις εκπομπές της και να μπορούν να επαληθευτούν από το Φορέα Επαλήθευσης ως αντικειμενικά μεγέθη. Αναλυτικά, οι μονάδες προϊόντος ή έργου δίνονται στην ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/13526/2213 (Β' 6661).
75. Ειδικά για την 4^η ομάδα, όπου χρησιμοποιούνται ως κατάλληλες μονάδες οι τόνοι εισερχόμενων στερεών αποβλήτων ή τα κυβικά μέτρα εισερχόμενων υγρών λυμάτων, πρέπει να αναφέρεται το σύνολο των εισερχόμενων αποβλήτων (τόνων ή κυβικών μέτρων) ανεξάρτητα από την ταξινόμησή τους σε κωδικούς ΕΚΑ.
76. Επίσης, στην περίπτωση των δραστηριοτήτων της 9^{ης} ομάδας, όπου ως κατάλληλη μονάδα χρησιμοποιούνται οι τόνοι παραγόμενων προϊόντων, πρέπει να αναφέρεται το σύνολο των προϊόντων, ανεξάρτητα από την επιμέρους κωδικοποίησή τους σύμφωνα με κωδικούς PRODCOM ή άλλη εσωτερική κωδικοποίηση που χρησιμοποιείται από τη δραστηριότητα. Η παραγωγή προϊόντων υπολογίζεται ως λογιστικό ισοζύγιο των αποθεμάτων, των αγορών από τρίτους και των πωλήσεων προϊόντων στη διάρκεια του εξεταζόμενου ημερολογιακού έτους.
77. Ο στόχος μείωσης εφαρμόζεται στις εκπομπές που υπολογίζονται και επαληθεύονται για το έτος βάσης κάθε δραστηριότητας. Έτσι για

παράδειγμα, αν μια δραστηριότητα έχει έτος βάσης το 2019 και σύμφωνα με την επαληθευμένη έκθεση εκπομπών για το έτος αυτό είχε εκπομπές 1.000 tnCO₂e, που αφορούν την παραγωγή 10.000 τόνων προϊόντων τότε, οι ανηγμένες εκπομπές της είναι $(1.000/10.000) = 0,100 \text{ tnCO}_2\text{eq/tn προϊόντων}$.

Ο στόχος που πρέπει να πετύχει για το 2030 είναι:

Ανηγμένες εκπομπές₂₀₃₀ = (Ανηγμένες Εκπομπές έτους βάσης) x (Στόχος μείωσης)

$$= 0,100 \times (1-30/100) = 0,07 \text{ tnCO}_2\text{e/tn προϊόντων}$$

Οι συνολικές εκπομπές της δραστηριότητας για το 2030 θα πρέπει να είναι το γινόμενο των ανηγμένων εκπομπών επί την ποσότητα των προϊόντων που παρήχθησαν το 2030. Έτσι, αν για παράδειγμα η παραγωγή του 2030 έχει ανέλθει σε 15.000 τόνους προϊόντων, τότε οι συνολικές εκπομπές της εγκατάστασης πρέπει να μην ξεπερνούν:

$$0,07 \text{ tnCO}_2\text{e/tn προϊόντων} \times 15.000 \text{ tn προϊόντων} = 1.050 \text{ tnCO}_2\text{e}$$

Σημειώνεται ότι ο στόχος πρέπει να επιτευχθεί συνολικά το έτος 2030. **Στο νόμο δεν αναφέρονται ενδιάμεσοι στόχοι.**

5.3. ΑΕΠΟ με περισσότερες από μια επιμέρους δραστηριότητες

78. Στην περίπτωση δραστηριοτήτων στις ΑΕΠΟ των οποίων περιλαμβάνονται περισσότερες από μια επιμέρους δραστηριότητες εκ των οποίων η μία είναι κύρια και οι υπόλοιπες δευτερεύουσες, τότε η αναγωγή των εκπομπών στην κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου γίνεται ως εξής:
- Στην περίπτωση που όλες οι επιμέρους δραστηριότητες αφορούν τον ίδιο τύπο μονάδας (π.χ. τόνοι παραγόμενων προϊόντων), τότε η αναγωγή των εκπομπών γίνεται με το δείκτη που παράγεται ως λόγος των συνολικών εκπομπών της δραστηριότητας προς το συνολικό αριθμό των μονάδων προϊόντων ή έργου ανεξάρτητα από την επιμέρους κωδικοποίηση PRODCOM ή άλλη εσωτερική επιμέρους κωδικοποίηση που χρησιμοποιείται για διαφορετικά προϊόντα της δραστηριότητας.
 - Στην περίπτωση που αναφέρεται διαφορετικός τύπος μονάδας σε μια τουλάχιστο επιμέρους δραστηριότητα, τότε επιλέγεται μόνο ένας τύπος μονάδας, αυτός που θεωρείται ο περισσότερο αντιπροσωπευτικός του συνόλου της δραστηριότητας και η αναγωγή των εκπομπών γίνεται με το δείκτη που παράγεται ως λόγος των συνολικών εκπομπών όλων των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην ΑΕΠΟ προς τον συνολικό μέγεθος της μονάδας προϊόντων ή

έργου που επιλέχθηκε ως αντιπροσωπευτικός του συνόλου των δραστηριοτήτων

Παράδειγμα: Εγκατάσταση με την ίδια κατάλληλη μονάδα για πολλά είδη προϊόντων

Μια καθετοποιημένη εγκατάσταση παραγωγής γαλακτοκομικών παράγει διαφορετικά προϊόντα όπως είναι το φρέσκο γάλα (PRODCOM 10.51.11.33), τυρί (PRODCOM 10.51.40.70), γιαούρτι (PRODCOM 10.51.52.41) και παγωτό (PRODCOM 10.52.10.00)

Για την αναγωγή των εκπομπών της εγκατάστασης θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο λόγος των συνολικών εκπομπών της εγκατάστασης που αφορούν το σύνολο των δραστηριοτήτων προς το **σύνολο** των τόνων των παραγόμενων προϊόντων.

Παράδειγμα: Εγκατάσταση με περισσότερες από μία επιμέρους δραστηριότητες εκ των οποίων μόνο η κύρια εμπίπτει στο άρθρο 19

Μια εγκατάσταση διαθέτει ΑΕΠΟ με δύο επιμέρους δραστηριότητες. Η κύρια δραστηριότητα αφορά την παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων (9^η ομάδα, Α/Α 20) και επομένως η εγκατάσταση εμπίπτει στο άρθρο 19. Επιπλέον, στην ΑΕΠΟ αναφέρεται ως δραστηριότητα η λειτουργία βιομηχανικού λιμανιού (3^η ομάδα, Α/Α2), η οποία δεν εμπίπτει στο άρθρο 19.

Για την αναγωγή των εκπομπών της εγκατάστασης θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο λόγος των συνολικών εκπομπών της εγκατάστασης που αφορούν το σύνολο των δραστηριοτήτων προς τους τόνους των παραγόμενων προϊόντων. Έτσι, αν για παράδειγμα οι εκπομπές της εγκατάστασης είναι 100 tnCO₂eq και η παραγωγή προϊόντων είναι 4.000 τόνοι αλεύρων όλων των τύπων, τότε ο δείκτης είναι:

Ανηγμένες εκπομπές = $100 / 4.000 = 0,025 \text{ tnCO}_2\text{eq/tn προϊόντων}$

Παράδειγμα: Εγκατάσταση με περισσότερες από μία επιμέρους δραστηριότητες και την ίδια μονάδα προϊόντος ή έργου

Μια εγκατάσταση διαθέτει ΑΕΠΟ με δύο επιμέρους δραστηριότητες που αφορούν την παραγωγή σκυροδέματος (9^η ομάδα, Α/Α 128) και την παραγωγή ασφαλτομιγμάτων (9^η ομάδα, Α/Α 89). Και στις δύο περιπτώσεις προτείνεται ως κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου οι τόνοι των

παραγόμενων προϊόντων.

Για την αναγωγή των εκπομπών της θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο λόγος των συνολικών εκπομπών προς το άθροισμα των παραγόμενων τόνων και των δύο επιμέρους δραστηριοτήτων. Έτσι, αν για παράδειγμα οι συνολικές εκπομπές της δραστηριότητας για το 2019 ήταν 200 tnCO₂eq και η παραγωγή της ήταν 1.000 tn σκυροδέματος και 600 tn ασφαλτομίγματος, τότε ο δείκτης είναι:

Ανηγμένες εκπομπές = $200 / (1.000+600) = 0,125 \text{ tnCO}_2\text{eq/tn προϊόντων}$

Παράδειγμα: Δραστηριότητα με περισσότερες από μία επιμέρους δραστηριότητες και διαφορετικές μονάδες προϊόντος ή έργου

Μια εγκατάσταση διαθέτει ΑΕΠΟ με δύο επιμέρους δραστηριότητες. Ως κύρια δραστηριότητα αναφέρεται η ανάμειξη και τυποποίηση αγροχημικών (9^η ομάδα, Α/Α 99) για την οποία κατάλληλη μονάδα θεωρούνται οι τόνοι παραγόμενων προϊόντων. Ως επιμέρους δραστηριότητα αναφέρεται επίσης η αποθήκευση επικίνδυνων προϊόντων τρίτων (9^η ομάδα, Α/Α 206) για την οποία κατάλληλη μονάδα θεωρείται το μέγεθος της αποθήκης.

Για την αναγωγή των εκπομπών της εγκατάστασης θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο λόγος των συνολικών εκπομπών προς την ποσότητα των παραγόμενων προϊόντων, που αποτελεί τη μονάδα της κύριας δραστηριότητας. Έτσι, αν για παράδειγμα οι συνολικές εκπομπές της εγκατάστασης είναι 200 tnCO₂eq, η παραγωγή είναι 2.000 τόνοι προϊόντων και η το μέγεθος της αποθήκης είναι 1.000 m³, ο δείκτης που πρέπει να χρησιμοποιηθεί είναι:

Ανηγμένες εκπομπές = $200 / 2.000 = 0,010 \text{ tnCO}_2\text{eq/tn προϊόντων}$

5.4. Σχέδια μείωσης εκπομπών

79. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 19:

Έως την 1^η Ιανουαρίου 2026, για το σύνολο των υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων της παρ. 1 υποβάλλεται έκθεση στην αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή, προκειμένου να αποτυπωθεί ο τρόπος συμμόρφωσης με το στόχο μείωσης των εκπομπών.

80. Επομένως, απαιτείται να **αποτυπωθεί ο τρόπος συμμόρφωσης** με το στόχο μείωσης των εκπομπών. Αυτή η αποτύπωση είναι το **σχέδιο μείωσης των εκπομπών** της δραστηριότητας, ή ενδεχομένως ενός αριθμού ομοειδών δραστηριοτήτων που ανήκουν σε ένα φορέα. Ο τρόπος συμμόρφωσης εναπόκειται στο φορέα της δραστηριότητας και μπορεί να περιλαμβάνει ένα μείγμα τεχνικών δράσεων και τεχνολογιών, καθώς και χρηματοπιστωτικών μέσων, όπως η αντιστάθμιση που αναφέρεται στην επόμενη παράγραφο, την παρ. 3 του άρθρου 19. Το μείγμα των μέτρων εξαρτάται από το είδος της δραστηριότητας και το είδος και μέγεθος των εκπομπών.
81. Το σχέδιο μείωσης εκπομπών θα πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα (τεχνικές δράσεις, τεχνολογίες ή και χρηματοπιστωτικά προϊόντα) που οδηγούν σε συγκεκριμένες εκτιμώμενες ποσοτικές μειώσεις εκπομπών.
82. Στην ειδική περίπτωση που η μείωση των εκπομπών απαιτεί την υιοθέτηση τεχνολογιών ή εγκαταστάσεων ή όποια άλλη τροποποίηση μπορεί να θεωρηθεί ότι μεταβάλλει τις περιβαλλοντικές επιδόσεις μιας εγκατάστασης κατά την έννοια του άρθρου 6 του ν.4014/2011 (Α' 209), ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στο παράρτημα του παρόντος οδηγού.
83. Στην ειδική περίπτωση που η μείωση των εκπομπών μπορεί εμφανώς να επιτευχθεί μέσω αναμενόμενων αλλαγών στις έμμεσες εκπομπές της δραστηριότητας, π.χ. λόγω της μείωσης του υπολειπόμενου μείγματος του προμηθευτή ηλεκτρικής ή θερμικής ενέργειας, χωρίς απαίτηση υλοποίησης τροποποιήσεων τότε ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στο παράρτημα του παρόντος οδηγού (περίπτωση 3α).
84. Στην παρ. 3 του άρθρου 19 αναφέρεται ότι η αντιστάθμιση και η αγορά πιστωτικών μορίων μέσω εθνικής εθελοντικής αγοράς δικαιωμάτων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών. Ωστόσο, παρά τη δυνατότητα αυτή που παρέχεται από το νόμο προτείνεται το σχέδιο μείωσης εκπομπών να μην βασίζεται αποκλειστικά σε τέτοια προϊόντα αλλά να περιλαμβάνει και τεχνικές δράσεις και τεχνολογίες που μειώνουν τις άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ή βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση της δραστηριότητας και επομένως, μειώνουν την κατανάλωση ηλεκτρικής ή θερμικής ενέργειας που αγοράζεται από προμηθευτές.
85. Το είδος των τεχνικών μέτρων που μπορούν να ληφθούν εξαρτάται από το είδος της δραστηριότητας και άλλους τεχνικούς, ποιοτικούς, γεωγραφικούς, κ.λπ. περιορισμούς που μπορεί να ισχύουν ανά περίπτωση. Μέτρα που μειώνουν τις άμεσες και έμμεσες εκπομπές μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνουν:

- **Αντικατάσταση καυσίμων για την παραγωγή θερμικής ενέργειας.** Μετάβαση από τα στερεά ή υγρά ορυκτά καύσιμα σε φυσικό αέριο, βιοκαύσιμα ή πράσινο υδρογόνο.
 - **Βελτιστοποίηση διεργασιών.** Αναβάθμιση καυστήρων για την επίτευξη υψηλότερης απόδοσης, συχνή συντήρηση των καυστήρων, ανάκτηση θερμότητας από τα θερμά απαέρια.
 - **Αντικατάσταση ψυκτικών υγρών** σε βιομηχανικές μονάδες ψύξης, αντλίες θερμότητας και αυτόνομα κλιματιστικά με άλλα ψυκτικά υγρά που έχουν χαμηλότερο GWP (global warming potential)
 - **Εγκατάσταση ΑΠΕ** (π.χ. φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, γεωθερμία, ηλεκτροπαραγωγή από βιοαέριο, κ.λπ.) εντός της δραστηριότητας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας
 - **Αγορά «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας** από τρίτους
 - **Εκσυγχρονισμός ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού** με αποδοτικότερο (π.χ. φωτισμός LED, αντλίες θερμότητας, κ.λπ.)
 - **Εφαρμογή συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης** και ενεργειακοί έλεγχοι
86. Στην παρ. 5 του άρθρου 19 αναφέρεται η υποχρέωση του φορέα της δραστηριότητας να υποβάλλει στην αρμόδια αρχή ετήσιες επαληθευμένες εκθέσεις εκπομπών. Στο τέλος της παραγράφου αναφέρεται ότι:
- Η αδειοδοτούσα περιβαλλοντική αρχή μπορεί να εκδίδει προειδοποίηση και να απευθύνει συστάσεις προς τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, αν από τις εκθέσεις διαπιστώνεται ότι είναι πιθανή η μη επίτευξη του στόχου.*
87. Το σχέδιο μείωσης των εκπομπών και η εφαρμογή του πρέπει να θεωρείται ότι αποτελούν δυναμικές καταστάσεις που ενδέχεται να απαιτούν επανεκτιμήσεις, τροποποιήσεις και αλλαγές ανάλογα με την εξέλιξη της λειτουργίας μιας δραστηριότητας και εξωτερικών παραγόντων, όπως το υπολειπόμενο ενεργειακό μείγμα. Σε αυτό το πλαίσιο ο Φορέας της δραστηριότητας πρέπει να επανεξετάζει κάθε χρόνο την πορεία προς το στόχο μείωσης των εκπομπών και, εφόσον απαιτείται, να προβαίνει σε κατάλληλες τροποποιήσεις του σχεδίου μείωσης, που θα αποτυπώνονται στην ετήσια έκθεση εκπομπών. Αντίστοιχα, όπως αναφέρεται στο νόμο, η αρμόδια αρχή θα μπορεί να προβαίνει στην έκδοση προειδοποιήσεων και συστάσεων εφόσον είναι εμφανές ότι ο στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί ή ότι η δραστηριότητα κινείται σε αντίθετη κατεύθυνση, δηλαδή σε αύξηση των εκπομπών της.

5.5. Πολλαπλές ΑΕΠΟ σχετιζόμενες με έναν φορέα

88. Στην περίπτωση που ομοειδείς δραστηριότητες ανήκουν σε έναν φορέα αλλά πραγματοποιούνται σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και η καθεμία έχει τη δική της ΑΕΠΟ, τότε πρέπει να εκπονείται ένα ανθρακικό αποτύπωμα ανά ΑΕΠΟ. Ωστόσο, το γεγονός ότι οι δραστηριότητες είναι ομοειδείς και ανήκουν στον ίδιο φορέα, σημαίνει ότι μπορεί να εφαρμοστεί η παρ. 4 του άρθρου 19 και η επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών να υπολογιστεί για το άθροισμα των δραστηριοτήτων και όχι για καθεμία χωριστά. Σε αυτή την περίπτωση, αν οι δραστηριότητες κατατάσσονται ως Α2 και βρίσκονται στην δικαιοδοσία διαφορετικών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, ο φορέας των δραστηριοτήτων θα πρέπει να αναφέρει σε κάθε αδειοδοτούσα αρχή τις εκπομπές κάθε εγκατάστασης και επιπλέον να αναφέρει πως επιτεύχθηκε αθροιστικά ο απαιτούμενος στόχος μείωσης του 30%.

Παράδειγμα: Εταιρεία με πολλές ομοειδείς δραστηριότητες

Έστω ένα νομικό πρόσωπο που διαθέτει δύο πτηνοτροφικές μονάδες κοτόπουλων πάχυνσης καθεμία με δυναμικότητα 20.000 θέσεων. Οι εγκαταστάσεις αυτές κατατάσσονται στην 7^η Ομάδα (Πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, Α/Α1) ως Α2. Αν οι μονάδες είναι χωροθετημένες σε διαφορετικές Αποκεντρωμένες Διοικήσεις η καθεμία αδειοδοτείται περιβαλλοντικά από διαφορετική Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού.

Ο φορέας λειτουργίας οφείλει να καταθέσει δύο εκθέσεις συμμόρφωσης και στη συνέχεια κάθε χρόνο να καταθέτει δύο εκθέσεις εκπομπών, μία για κάθε ΑΕΠΟ στην αντίστοιχη αδειοδοτούσα αρχή. Ωστόσο, ο υπολογισμός της μείωσης μπορεί να επιτευχθεί με διαφορετικό τρόπο σε κάθε εγκατάσταση αρκεί αθροιστικά να επιτυγχάνεται ο στόχος μείωσης 30%. Για παράδειγμα, ο φορέας λειτουργίας μπορεί επιτύχει μείωση 10% στη μία εγκατάσταση και 50% στη δεύτερη.

	A	B	Σύνολο
Έτος βάσης: 2019			
Ισοδύναμα ζώα	20.000	20.000	
Εκπομπές (tnCO ₂ e)	500	500	1.000
Ανηγμένες εκπομπές (kgCO ₂ e/Ισοδ. ζώα)	25,0	25,0	
Στόχος ανηγμένων εκπομπών	17,5	17,5	
Έτος στόχου: 2030			
Ισοδύναμα ζώα	20.000	20.000	
Στόχος ανηγμένων εκπομπών	17,5	17,5	
Εκπομπές (tnCO ₂ e)	350	350	700
Ανηγμένες εκπομπές που έχουν επιτευχθεί (kgCO ₂ e/Ισοδ. ζώα)	22,5	12,5	
Εκπομπές (tnCO ₂ e)	450	250	700
Μείωση ανά εγκατάσταση (%)	10	50	30

6. Διαδικασία επαλήθευσης

6.1. Η απαίτηση επαλήθευσης

89. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 19 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου, ο έλεγχος των εγκαταστάσεων ανατίθεται από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας σε διαπιστευμένους Φορείς Επαλήθευσης Εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου, όπως ορίζεται στην παράγραφο 6 του εν λόγω Άρθρου. Η επαλήθευση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αποτελεί μια κρίσιμη διαδικασία διασφάλισης της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των δηλωμένων στοιχείων από τις υπόχρεες εγκαταστάσεις. Παράλληλα, ενισχύει τη διαφάνεια και λειτουργεί ως βασικός μηχανισμός παρακολούθησης της προόδου ως προς την επίτευξη του στόχου μείωσης εκπομπών που προβλέπεται στο Άρθρο 19. Επιπλέον, η διαδικασία συμβάλλει στον εντοπισμό πιθανών αποκλίσεων ή σφαλμάτων και παρέχει τεκμηριωμένες τεχνικές εισηγήσεις για τη βελτίωση της μεθοδολογίας υπολογισμού των εκπομπών στις εγκαταστάσεις. Τα αποτελέσματα της επαλήθευσης καταγράφονται σε σχετική Έκθεση Επαλήθευσης, η οποία συνοδεύει την προς υποβολή έκθεση εκπομπών. Η υποβολή της έκθεσης αυτής αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιολόγηση της επίτευξης του στόχου μείωσης εκπομπών.

Για τις εγκαταστάσεις των οποίων οι εκπομπές τους προέρχονται μόνο από κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας δεν απαιτείται επαλήθευση σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/13526/2213 (Β' 6661).

6.2. Η διαδικασία της επαλήθευσης

90. Η διαδικασία της επαλήθευσης απεικονίζεται συνοπτικά στην παρακάτω Εικόνα και στη συνέχεια επεξηγούνται τα αναφερόμενα επιμέρους βήματα της διαδικασίας.

Εικόνα 6.1: Διάγραμμα διαδικασίας επαλήθευσης

• **Βήμα 1. Προκαταρκτική ανάλυση και σύναψη σύμβασης**

Αξιολογείται το πεδίο εφαρμογής και η πολυπλοκότητα, αναλύονται οι δραστηριότητες της επιχείρησης, προσδιορίζεται η ομάδα επαλήθευσης και συντάσσεται το σχέδιο και οι όροι της σύμβασης.

• **Βήμα 2. Στρατηγική ανάλυση και προκαταρκτική ανάλυση κινδύνων**

Κατανοούνται η οργανωτική δομή και τα πληροφοριακά συστήματα του υπόχρεου, εντοπίζονται οι περιοχές υψηλού κινδύνου για σφάλματα ή μη συμμόρφωση και σχεδιάζονται στοχευμένοι έλεγχοι.

• **Βήμα 3. Κατάρτιση σχεδίου επαλήθευσης**

Καταρτίζεται πρόγραμμα επαλήθευσης, καθορίζεται το πεδίο δειγματοληψίας και οι τύποι δοκιμών και σχεδιάζονται οι επιτόπιες επιθεωρήσεις.

• **Βήμα 4. Ανάλυση διαδικασιών και συστημάτων**

Εξετάζεται η φύση, η κλίμακα και η πολυπλοκότητα των λειτουργιών του φορέα της δραστηριότητας, καθώς και των συναφών διεργασιών που σχετίζονται με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Παράλληλα, διενεργείται αναλυτική αξιολόγηση των διαδικασιών και των συστημάτων που εφαρμόζει η δραστηριότητα για τη διαχείριση των εκπομπών. Η αξιολόγηση αυτή περιλαμβάνει συνεντεύξεις με το προσωπικό, επισκόπηση εσωτερικών εγγράφων (όπως το εγχειρίδιο ποιότητας και τα αρχεία πρωτογενών δεδομένων), καθώς και έλεγχο των πληροφοριακών συστημάτων που υποστηρίζουν τη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία των σχετικών δεδομένων.

• **Βήμα 5. Ανάλυση και επαλήθευση δεδομένων**

Πραγματοποιείται διεξοδική ανάλυση όλων των δεδομένων που αφορούν τα αέρια του θερμοκηπίου και έχουν συλλεχθεί κατά την περίοδο αναφοράς. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται και επαληθεύεται εκτενές δείγμα πρωτογενών στοιχείων προκειμένου να διαπιστωθεί η ορθότητα και η συνέπεια των δεδομένων.

Παράλληλα, ελέγχεται λεπτομερώς η διαδικασία μεταφοράς των στοιχείων από την αρχική πηγή καταγραφής έως την τελική έκθεση εκπομπών, καθώς και οι συντελεστές εκπομπών που έχουν αξιοποιηθεί, με στόχο τον εντοπισμό πιθανών σφαλμάτων ή ανακρίβειών.

Η διαδικασία αυτή ενισχύει την εμπιστοσύνη του ελεγκτή στα αναφερόμενα δεδομένα, διασφαλίζει την αξιοπιστία τους και διευκολύνει ουσιαστικά την τελική φάση της επαλήθευσης.

• **Βήμα 6. Καταγραφή Ζητημάτων και διορθωτικές ενέργειες**

Συντάσσεται αρχείο εκκρεμοτήτων, το οποίο κοινοποιείται στον υπόχρεο για τις απαιτούμενες διορθώσεις, τεκμηριώνονται τα αποδεικτικά στοιχεία και παρακολουθείται η εφαρμογή των διορθωτικών ενεργειών.

• **Βήμα 7. Τεχνικός έλεγχος (Independent Technical Review)**

Πραγματοποιείται αξιολόγηση της πληρότητας και της συμμόρφωσης από διαπιστευμένο επαληθευτή (παρ. 4 του άρθρου 19), με στόχο την επιβεβαίωση της ορθότητας των στοιχείων και των τελικών πορισμάτων.

• **Βήμα 8. Σύνταξη και υποβολή Δήλωσης Επαλήθευσης**

Εκδίδονται η Έκθεση και η Δήλωση Επαλήθευσης που συνοδεύουν την έκθεση εκπομπών κατά την υποβολή της.

6.3. Απαιτούμενα στοιχεία και δεδομένα προς επαλήθευση

91. Στο πλαίσιο της επαλήθευσης είναι απαραίτητο να συλλεχθεί και να εξετασθεί πλήθος στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά απαιτούνται για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών κάθε δραστηριότητας (π.χ. περιβαλλοντική κατάταξη, προσδιορισμός έτους βάσης) και στοιχεία που αποδεικνύουν τις εκπομπές της δραστηριότητας και χαρακτηριστικά της λειτουργίας της κατά το εξεταζόμενο έτος, όπως για παράδειγμα αναλώσεις πρώτων υλών και ενέργειας ή παραγωγή προϊόντων. Ενδεικτικά, τα απαιτούμενα στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν τα εξής:

- ✓ **Νομιμοποιητικά και διοικητικά έγγραφα** όπως ΑΕΠΟ, έγκριση/γνωστοποίηση λειτουργίας, εκθέσεις ενεργειακών ελέγχων, πιστοποιητικά συμμόρφωσης με συστήματα διαχείρισης τύπου ISO, κλπ.

- ✓ **Ετήσια Έκθεση Ανθρακικού Αποτυπώματος**, σύμφωνα με το template excel που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την ποσοτικοποίηση των εκπομπών κατηγοριών 1 και 2, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του ISO14064-1:2018 ή του ισοδύναμου GHG protocol.
- ✓ **Δεδομένα δραστηριότητας**
 - ❖ **Κατηγορία 1.1 (Άμεσες Εκπομπές σε Σταθερό εξοπλισμό)**
Παραστατικά που τεκμηριώνουν τις ετήσιες καταναλώσεις καυσίμων σε σταθερό εξοπλισμό που αξιοποιείται για την δραστηριότητα του υπόχρεου φορέα. Παράδειγμα αποτελεί η λίστα μηνιαίων καταναλώσεων καυσίμων από το λογιστικό σύστημα του υπόχρεου, τα τιμολόγια αγοράς καυσίμων και τα αποθέματα καυσίμων.
 - ❖ **Κατηγορία 1.2 (Άμεσες Εκπομπές σε Κινητό εξοπλισμό)**
Παραστατικά που τεκμηριώνουν τις ετήσιες καταναλώσεις καυσίμων σε κινητό εξοπλισμό, ο οποίος ελέγχεται λειτουργικά από τον υπόχρεο φορέα και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη λειτουργία της δραστηριότητας.

Μέσω των πρωτογενών δεδομένων θα πρέπει να αποδεικνύεται και ο διαχωρισμός των καταναλώσεων ανά είδος κινητού εξοπλισμού (επιβατικά οχήματα, επαγγελματικά οχήματα, μηχανήματα έργου).
 - ❖ **Κατηγορία 1.3 (Άμεσες Εκπομπές από Διεργασίες)**
Παραστατικά που τεκμηριώνουν τις εκπομπές που προκύπτουν από χημικές ή φυσικοχημικές διεργασίες που εκτελούνται στο πλαίσιο της δραστηριότητας του υπόχρεου φορέα.

Παράδειγμα αποτελούν οι μετρήσεις διεργασιών (εργαστηριακά αποτελέσματα ή αναλύσεις), τα παραστατικά κατανάλωσης πρώτων υλών (π.χ. δελτία παραγωγής, τιμολόγια αγοράς υλικών), καθώς και οι αναφορές παραγωγικών διαδικασιών.
 - ❖ **Κατηγορία 1.4 (Άμεσες Διαφεύγουσες Εκπομπές)**
Παραστατικά που τεκμηριώνουν τις εκπομπές από διαρροές ή διαφεύγοντα αέρια, οι οποίες συνδέονται με τη συντήρηση, τη λειτουργία ή τη χρήση εξοπλισμού και συστημάτων που διαχειρίζεται ο υπόχρεος φορέας. Παράδειγμα αποτελούν τα τιμολόγια και τα δελτία συντήρησης για συμπληρώσεις ή αντικαταστάσεις ψυκτικών υγρών (φθοριούχα αέρια - F-gases), τα τιμολόγια αναγόμωσης πυροσβεστήρων, οι αναφορές ελέγχου διαρροών, καθώς και οι μετρήσεις ή οι αναλύσεις που

τεκμηριώνουν εκπομπές από βιολογικές διεργασίες (π.χ. εκθέσεις παρακολούθησης εκπομπών σε μονάδες βιολογικού καθαρισμού ή άλλες εγκαταστάσεις επεξεργασίας).

Στοιχεία που σχετίζονται με τη λειτουργία μονάδων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων όπως η τεχνολογία επεξεργασίας, η παροχή και τα χαρακτηριστικά των εισερχόμενων αποβλήτων (BOD, άζωτο), της παραγόμενης ιλύος (υγρασία) και της εξόδου των επεξεργασμένων αποβλήτων.

Στοιχεία που σχετίζονται με την επεξεργασία στερεών αποβλήτων, όπως η τεχνολογία επεξεργασίας, η πιστοποίηση των ποσοτήτων αποβλήτων που εισέρχονται στη διεργασία, η παροχή του παραγόμενου βιοαερίου, κλπ.

Στοιχεία που σχετίζονται με τη λειτουργία κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων όπως ο αριθμός των ισοδύναμων ζώων ανά είδος ζώου, οι τεχνικές διαχείρισης των αποβλήτων, κλπ.

❖ **Κατηγορία 2.1 και 2.2 (Έμμεσες εκπομπές από εισαγόμενη ενέργεια)**

Παραστατικά που τεκμηριώνουν τις συνολικές καταναλώσεις ενέργειας για το εκάστοτε έτος αναφοράς, καλύπτοντας πλήρως την περίοδο των δώδεκα μηνών.

Παράδειγμα αποτελούν τα τιμολόγια των παρόχων ενέργειας που εξυπηρετούν τις εγκαταστάσεις.

- ✓ Παραστατικά που τεκμηριώνουν τον **δείκτη**, που χρησιμοποιείται για την αναγωγή των εκπομπών στην κατάλληλη μονάδα προϊόντος ή έργου, ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας του υπόχρεου, σύμφωνα με την περιβαλλοντική ομάδα που ανήκει.
- ✓ **Συντελεστές Εκπομπών**
- ✓ **Πιστοποιητικά Πράσινης ενέργειας** μέσω της εφαρμογής του Συστήματος Εγγυήσεων Προέλευσης όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 3 του Άρθρου 19.
- ✓ **Δικαιώματα εκπομπών (Carbon credits)** μέσω της εθελοντικής αγοράς δικαιωμάτων εκπομπών, ιδίως μέσω φυτεύσεων, συμπεριλαμβανομένων δασώσεων, αναδασώσεων, όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 3 του Άρθρου 19.
- ✓ **Διαχείριση ποιότητας απογραφής:** Διαδικασίες ποιότητας, εσωτερικοί έλεγχοι, ανασκοπήσεις διοίκησης, έγγραφα εκπαίδευσης προσωπικού, τεκμηριωμένοι υπολογισμοί αβεβαιότητας.

Η ύπαρξη και η πληρότητα των ανωτέρω στοιχείων αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Παράρτημα

Υποβολή στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο

Η έκθεση συμμόρφωσης με το στόχο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 του άρθρου 19 του ν. 4936/2022 υποβάλλεται στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ) ψηφιακά υπογεγραμμένη από το συντάκτη και φορέα του έργου ως αρχείο pdf και συνοδευόμενη με τα σχετικά αρχεία .xlsm σε zip μορφή στα ακόλουθα πεδία:

1. **Ως διαδικασία Τροποποίησης ΑΕΠΟ - Μη ουσιώδης μεταβολή:** όταν η έκθεση συμμόρφωσης με το στόχο μείωσης των εκπομπών περιέχει τροποποιήσεις σχεδιασμού του έργου της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4014/2011
2. **Ως διαδικασία Διαφοροποίησης Μικρής Κλίμακας:** όταν η έκθεση προβλέπει αλλαγές σχεδιασμού που αποτελούν διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας της παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011.
3. **Ως καταχώρηση στο πεδίο Έγγραφα – Εκθέσεις:** όταν η έκθεση προβλέπει
 - a. ότι ο στόχος μείωσης επιτυγχάνεται χωρίς τροποποίηση του έργου ή
 - b. ένα χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των μέτρων σύμφωνα με το οποίο ο λεπτομερής σχεδιασμός των απαιτούμενων έργων θα γίνει σε μεταγενέστερο χρόνο εντός της πενταετίας 2026-2030.

Επισημαίνεται ότι με την ανωτέρω διαφοροποίηση της υποβολής (περιπτώσεις 1 έως 3) τροποποίηση της ΑΕΠΟ απαιτείται μόνο για την περίπτωση του σημείου 1.